

ONDERZOEK VERDUURZAMING BEDRIJVEN IN NEDERLAND 4-METING

CONTACT

Robert Gunther | ING Media relations
E: robert.gunther@ing.com
M: 06 50257879

DATUM

14-04-2023

AGENDA

> Achtergrond

Houding omtrent verduurzaming

Gedrag omtrent verduurzaming

Impact van verduurzaming

Eisen vanuit de keten

Energiecrisis

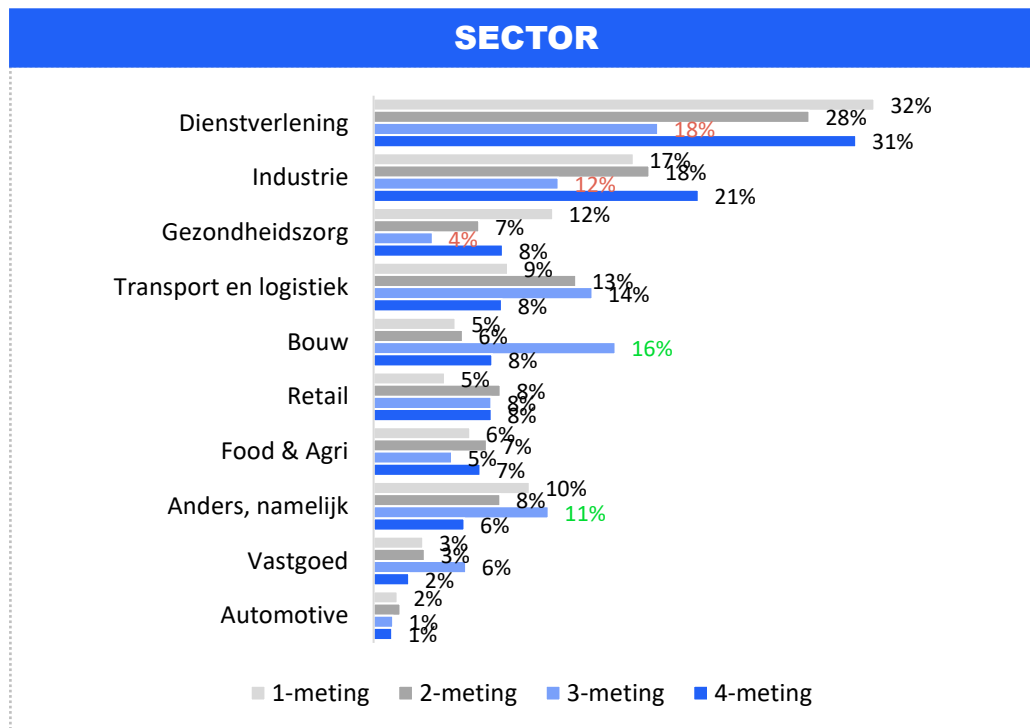
Overheidsbeleid omtrent duurzaamheid

Financiering & rol van financiële instellingen

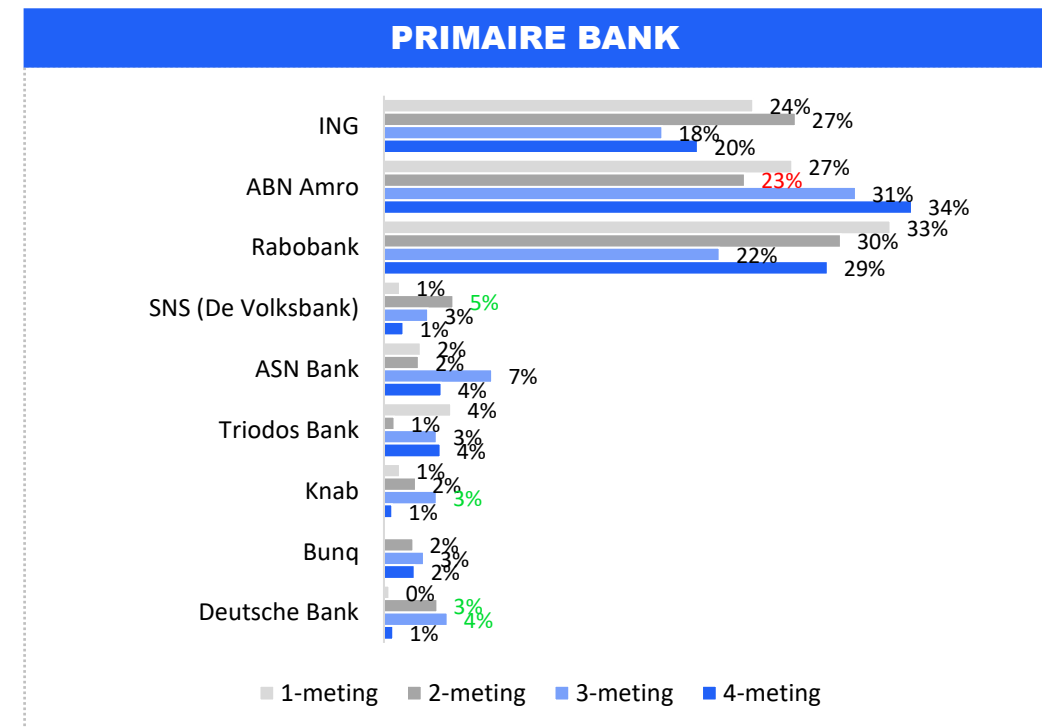
Bijlage

ACHTERGROND – SECTOR & PRIMAIRE BANK

In lijn met voorgaande metingen zijn de dienstverlening en industrie de meest vertegenwoordigde sectoren en zijn de meeste bedrijven klant van één van de drie grootbanken.

Vraag: In welke sector is uw bedrijf voornamelijk actief?

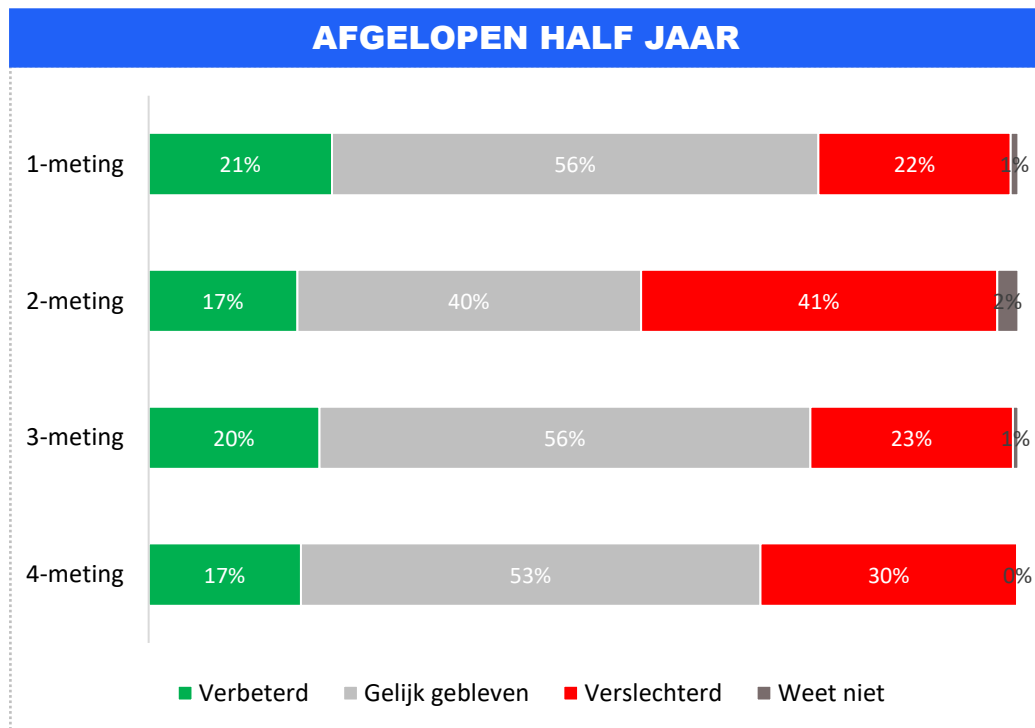

■ = significant hoger/ gelijk aan/ lager dan 4-meting (0.05)

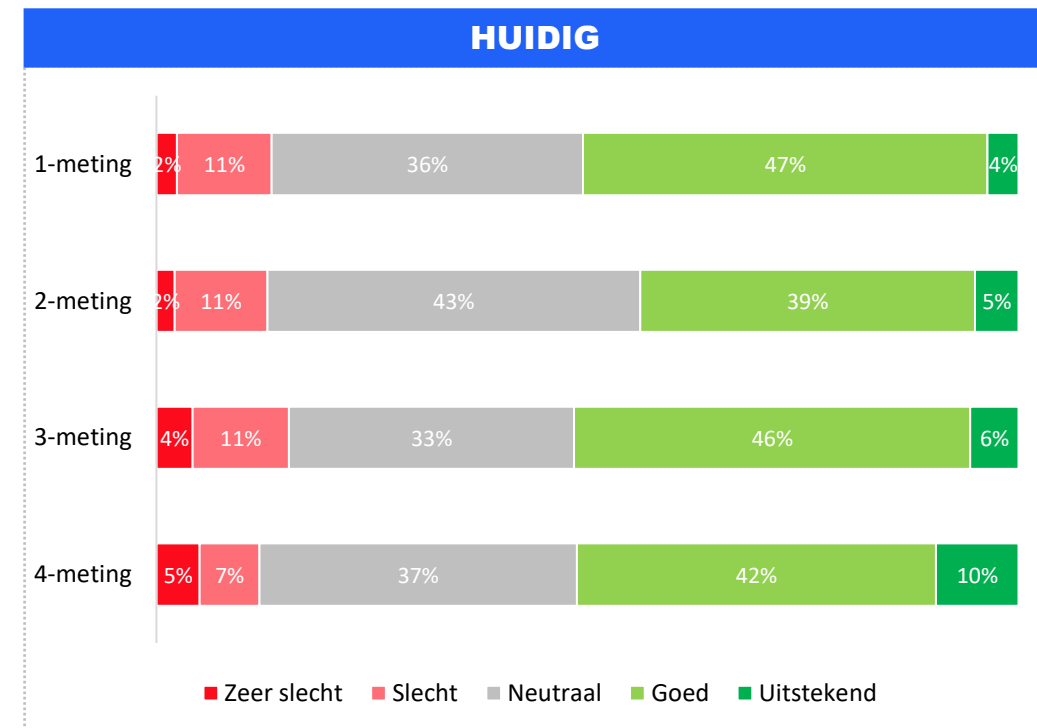
Vraag: Welke bank is voor uw onderneming/het bedrijf waar u werkzaam bent de belangrijkste bank?

ACHTERGROND – ONDERNEMERSKLIMAAT

Tijdens de tweede meting – welke tijdens de eerste gedeeltelijke corona lockdown plaatsvond – was men iets negatiever over het ondernemersklimaat in de afgelopen maanden. De houding tijdens meting 3 en 4 is vergelijkbaar met de eerste meting, die vlak voor de eerste corona-uitbraak plaatsvond.

Vraag: Is het ondernemersklimaat het afgelopen half jaar:

Vraag: Wat vindt u van het huidige ondernemersklimaat in Nederland?

AGENDA

Achtergrond

> **Houding omtrent verduurzaming**

Gedrag omtrent verduurzaming

Impact van verduurzaming

Eisen vanuit de keten

Energiecrisis

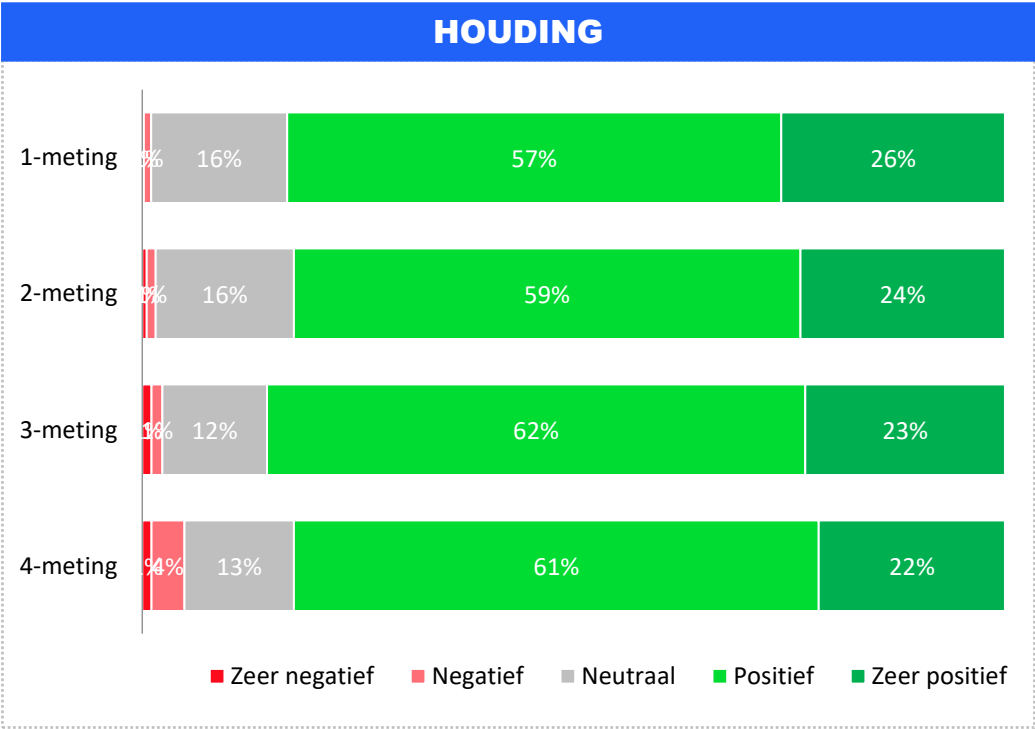
Overheidsbeleid omtrent duurzaamheid

Financiering & rol van financiële instellingen

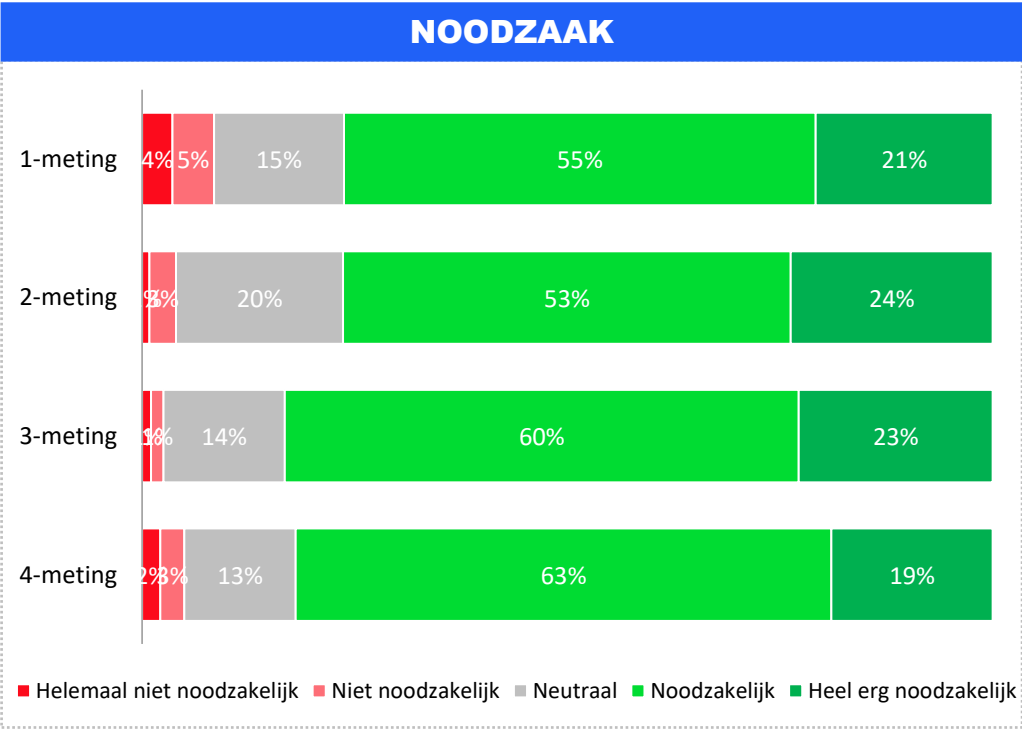
Bijlage

HOUDING TEN AANZIEN VAN DUURZAAMHEID

De algemene tendens blijft dat de overgrote meerderheid een positieve houding heeft ten opzichte van duurzaamheid binnen het bedrijf en een even groot deel vindt dit ook noodzakelijk.

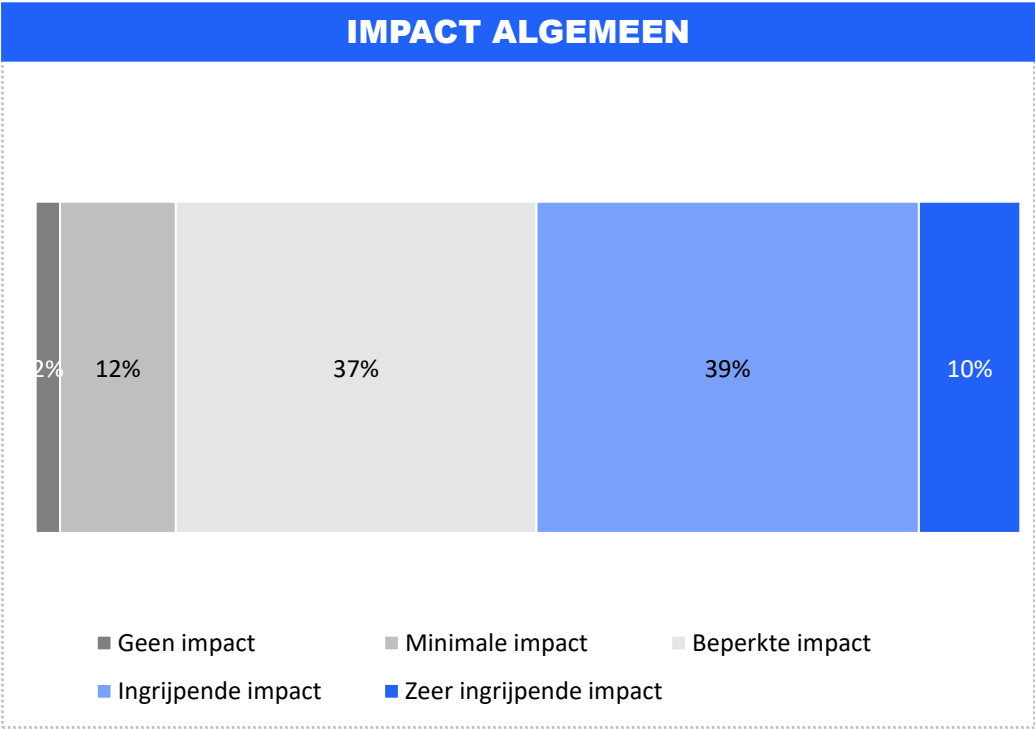
Vraag: Wat is uw houding ten opzichte van duurzaamheid binnen uw bedrijf?

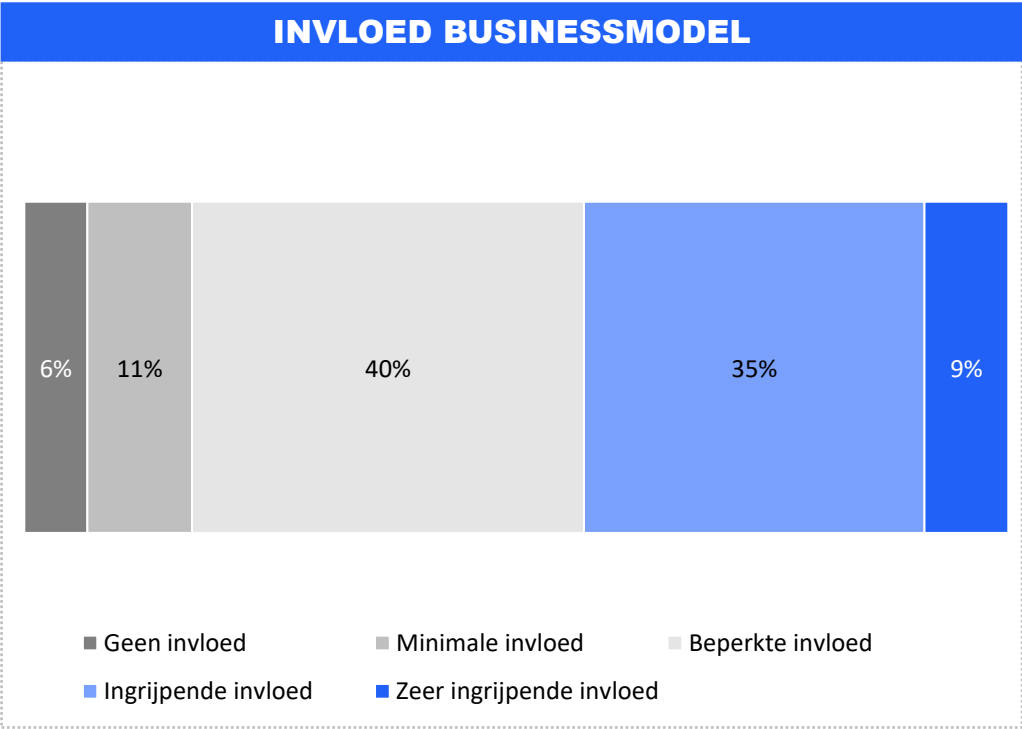
Vraag: In hoeverre vindt u verduurzaming binnen uw bedrijf noodzakelijk?

INVLOED VAN VERDUURZAMING

Verduurzaming heeft voor nagenoeg alle bedrijven in meer of minder mate impact op het bedrijf in het algemeen en daarnaast ook op het business model.

Vraag: In hoeverre heeft verduurzaming impact op uw bedrijf in het algemeen?

Vraag: In hoeverre heeft verduurzaming een directe invloed op uw business model?

STELLINGEN – HOUDING T.A.V. DUURZAAMHEID

Een toenemend aantal vindt in deze periode dat het bedrijfsleven zou moeten voorlopen op verduurzaming. Op de andere aspecten is de houding de afgelopen 2 periodes stabiel (en gestegen t.o.v.. de 1- en 2-meting).

	1-meting	2-meting	3-meting	4-meting
Het bedrijfsleven zou moeten voorlopen op particulieren op verduurzaming	62%	57%	65%	75%
Het is belangrijk dat het bedrijfsleven verduurzaamt	70%	64%	69%	75%
Het creëren van duurzame impact vind ik belangrijker dan winstmaximalisatie	47%	45%	54%	62%
Verduurzaming is de motor van innovatie voor mijn bedrijf*	-	-	-	59%
Het bedrijfsleven loopt voor op de publieke sector en particulieren op het gebied van duurzaamheid	48%	47%	57%	58%

* Stelling alleen meegenomen in de 4-meting.

   = significant hoger/ gelijk aan/ lager dan 4-meting (0.05)

AGENDA

Achtergrond

Houding omtrent verduurzaming

➤ **Gedrag omtrent verduurzaming**

Impact van verduurzaming

Eisen vanuit de keten

Energiecrisis

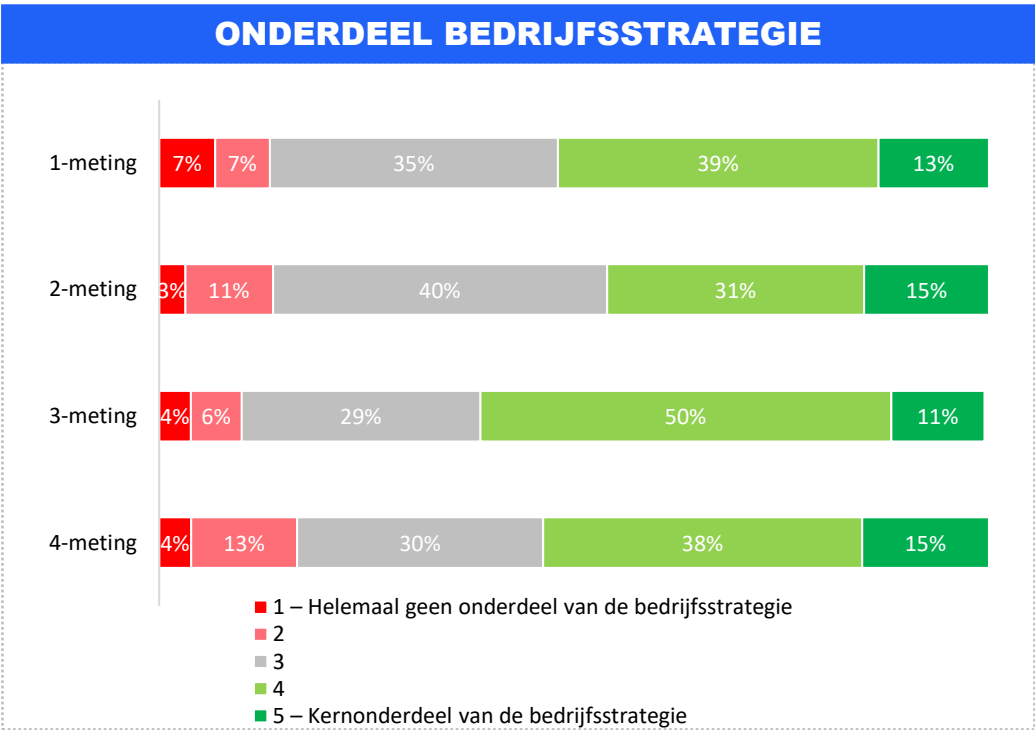
Overheidsbeleid omtrent duurzaamheid

Financiering & rol van financiële instellingen

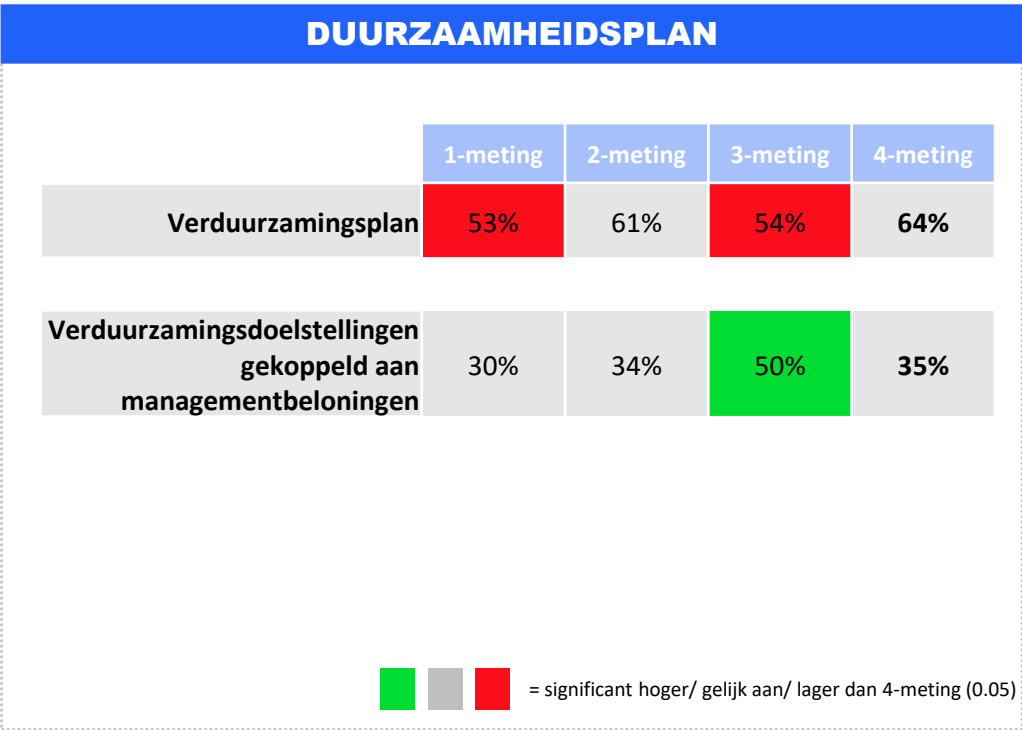
Bijlage

ONDERDEEL BEDRIJFSSTRATEGIE

Voor ruim de helft van de bedrijven is duurzaamheid een onderdeel van de bedrijfsstrategie en dit beeld is vrij stabiel over de verschillende metingen. Bedrijven hebben wel vaker een verduurzamingsplan dan tijdens de eerste en derde meting.

Vraag: In hoeverre is duurzaamheid onderdeel van de bedrijfsstrategie?

Vraag: Heeft uw bedrijf een verduurzamingsplan?
Vraag: Zijn er verduurzamingsdoelstellingen gekoppeld aan managementbeloningen?

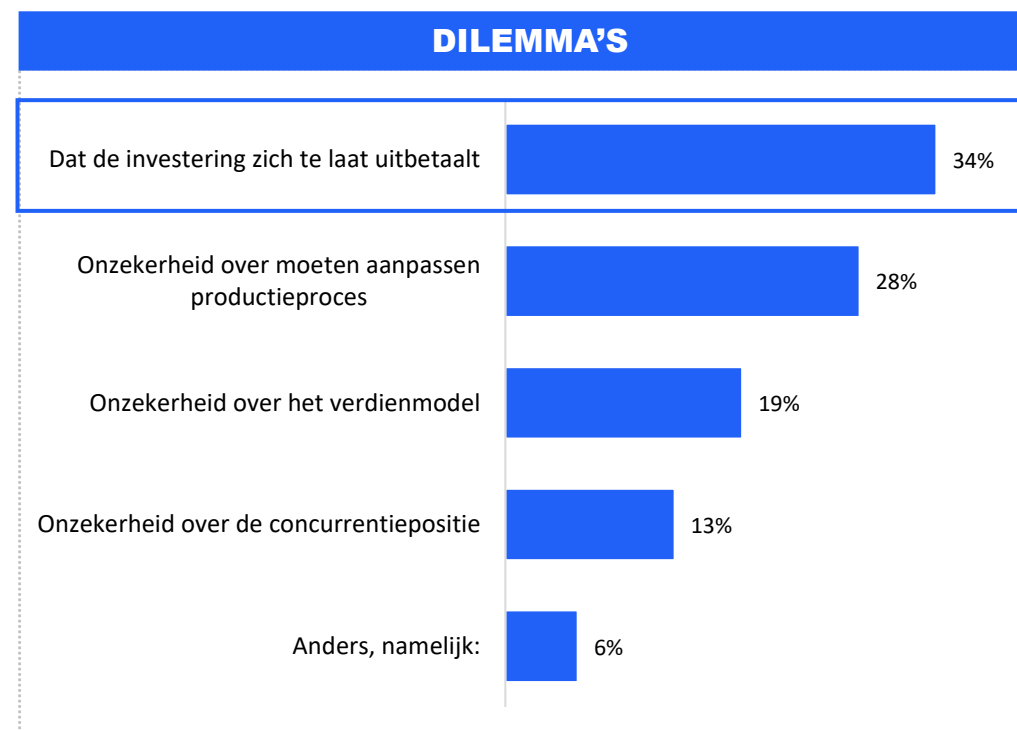
BENODIGDHEDEN & DILEMMA'S

Naast tijd, zijn financiering en nieuwe technologieën de belangrijkste benodigdheden voor bedrijven om te verduurzamen. Dit beeld is stabiel over de tijd. Het belang van financiering keert ook terug als belangrijkste dilemma, dit is namelijk dat de investering zich te laat uitbetaald.

BENODIGDHEDEN				
	1-meting	2-meting	3-meting	4-meting
Tijd	31%	29%	19%	34%
Financiering	32%	29%	28%	28%
Innovatie/nieuwe technologieën*	-	-	24%	28%
Nieuwe vaardigheden en/of kennis*	-	-	-	24%
Stimulering door de overheid	24%	29%	24%	21%
Inspiratie	20%	17%	19%	21%
Toekomstvisie	22%	28%	19%	21%
Financieel advies*	-	-	20%	20%
Regulering door de overheid	14%	14%	15%	18%
Nieuw personeel	11%	11%	16%	16%
Ruimte*	-	-	-	13%
Niets	10%	8%	0%	12%

* Antwoordopties alleen meegenomen in de (3- en) 4-meting.

Vraag: Wat heeft uw bedrijf nodig om (nog meer) te kunnen verduurzamen?

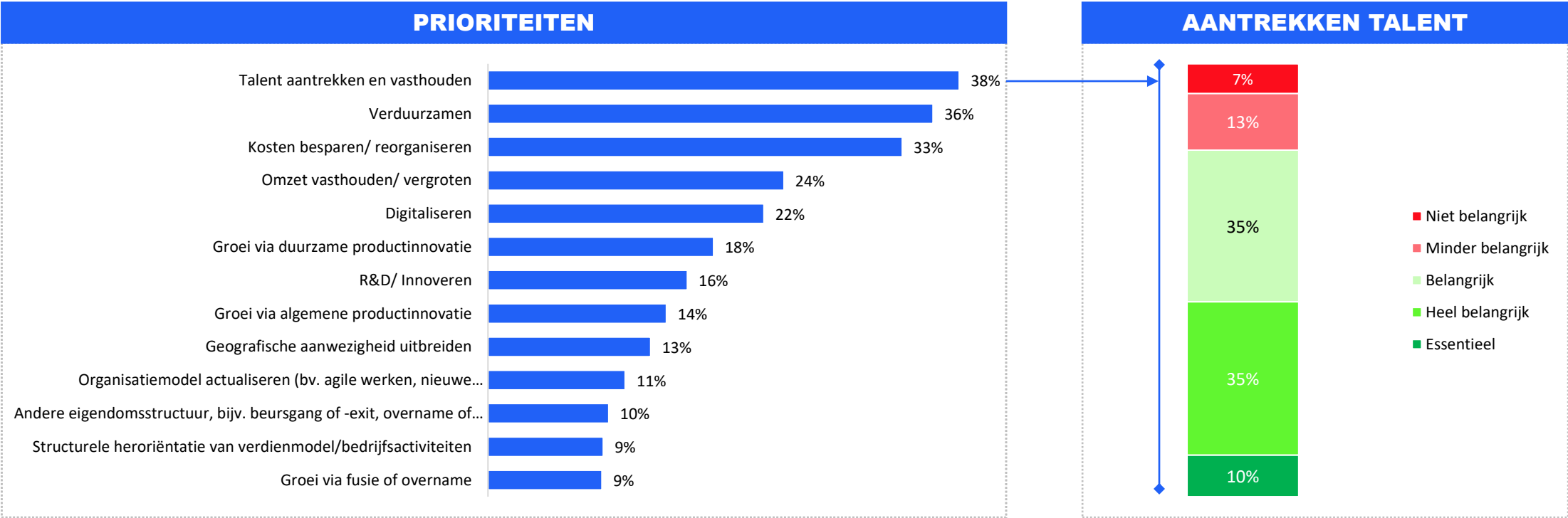

■ ■ ■ = significant hoger/ gelijk aan/ lager dan 4-meting (0.05)

Vraag: Wat is voor uw bedrijf het belangrijkste dilemma bij verduurzaming?

STRATEGISCHE PRIORITEITEN

Verduurzamen is samen met talent aantrekken en vasthouden en kosten besparen de meest belangrijke strategische prioriteit van bedrijven. En bij het aantrekken van nieuw talent speelt een duurzame strategie ook belangrijke rol.

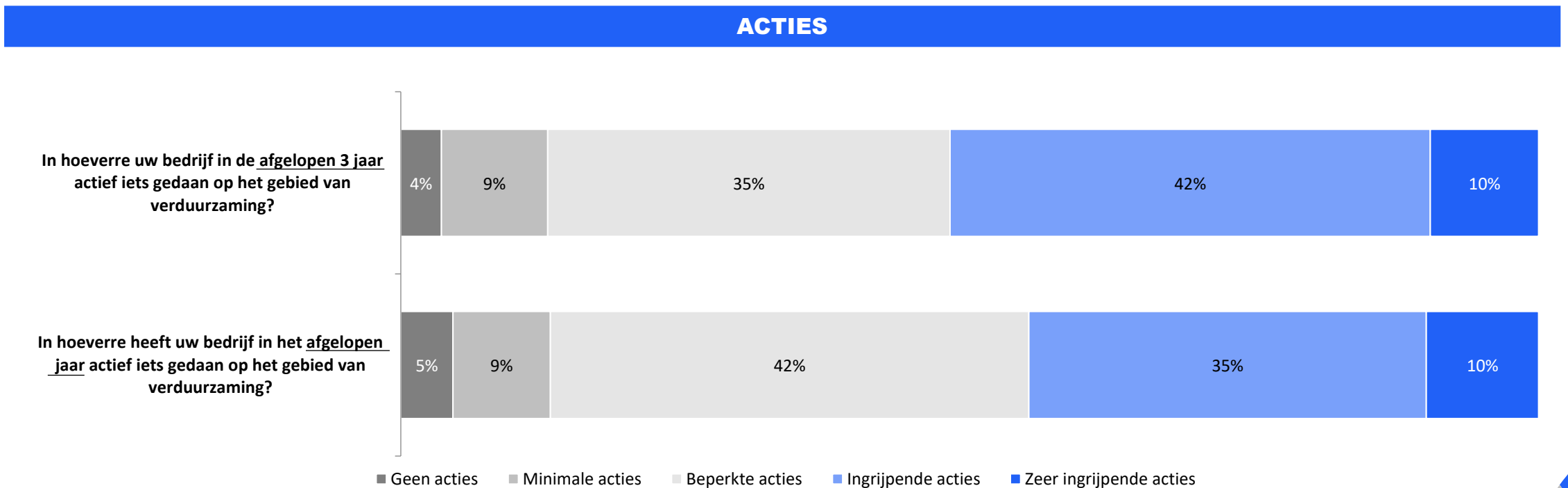

Vraag: Welke drie strategische prioriteiten zijn voor uw onderneming het meest relevant in de komende 12 maanden?

Vraag: Hoe belangrijk is uw duurzame strategie voor het aantrekken van personeel/talent?

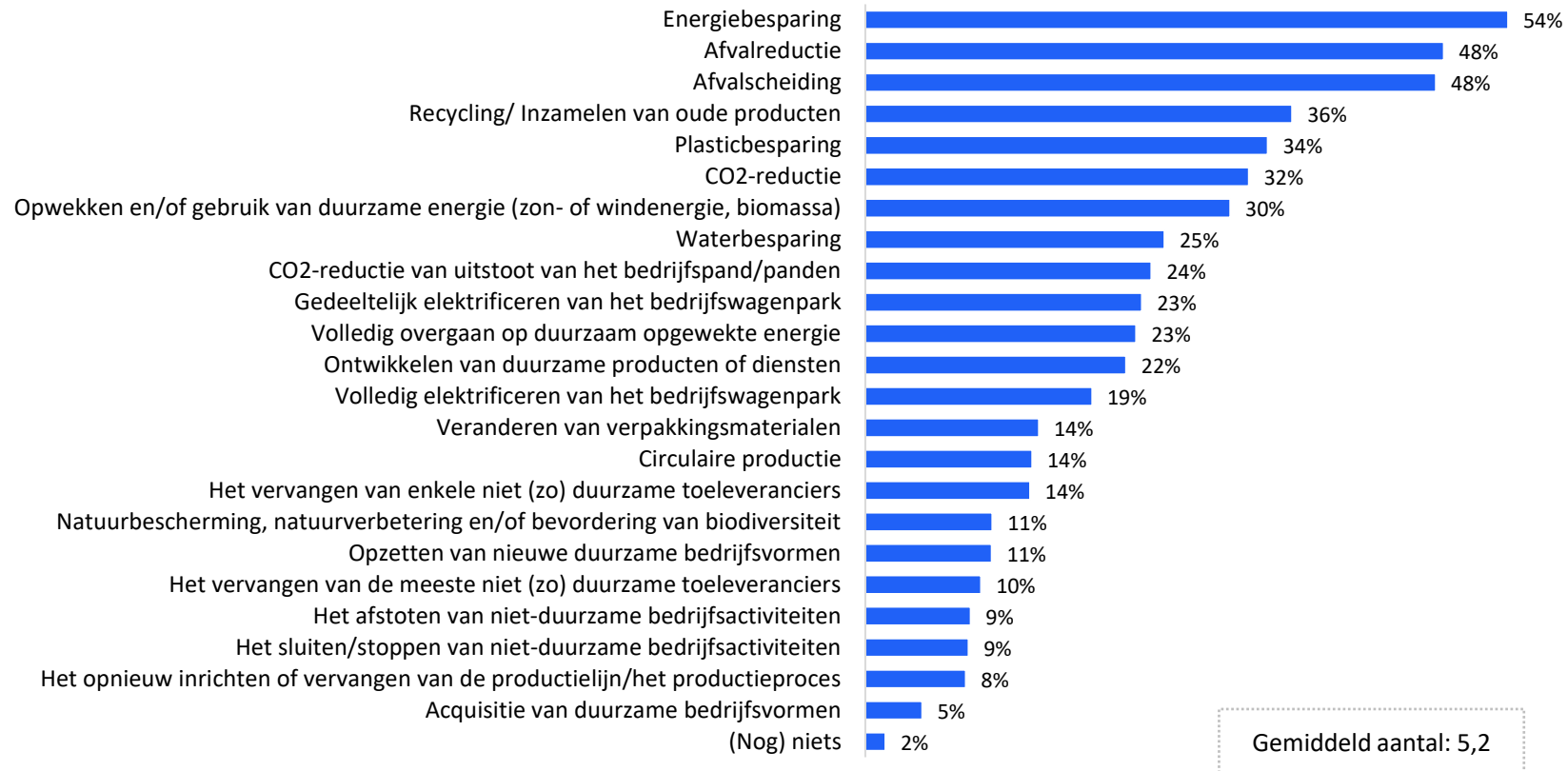
ACTIES OP HET GEBIED VAN VERDUURZAMEN

Bijna alle bedrijven hebben in bepaalde mate acties genomen op het gebied van verduurzaming in het afgelopen jaar.

WAT DOEN BEDRIJVEN AAN VERDUURZAMING

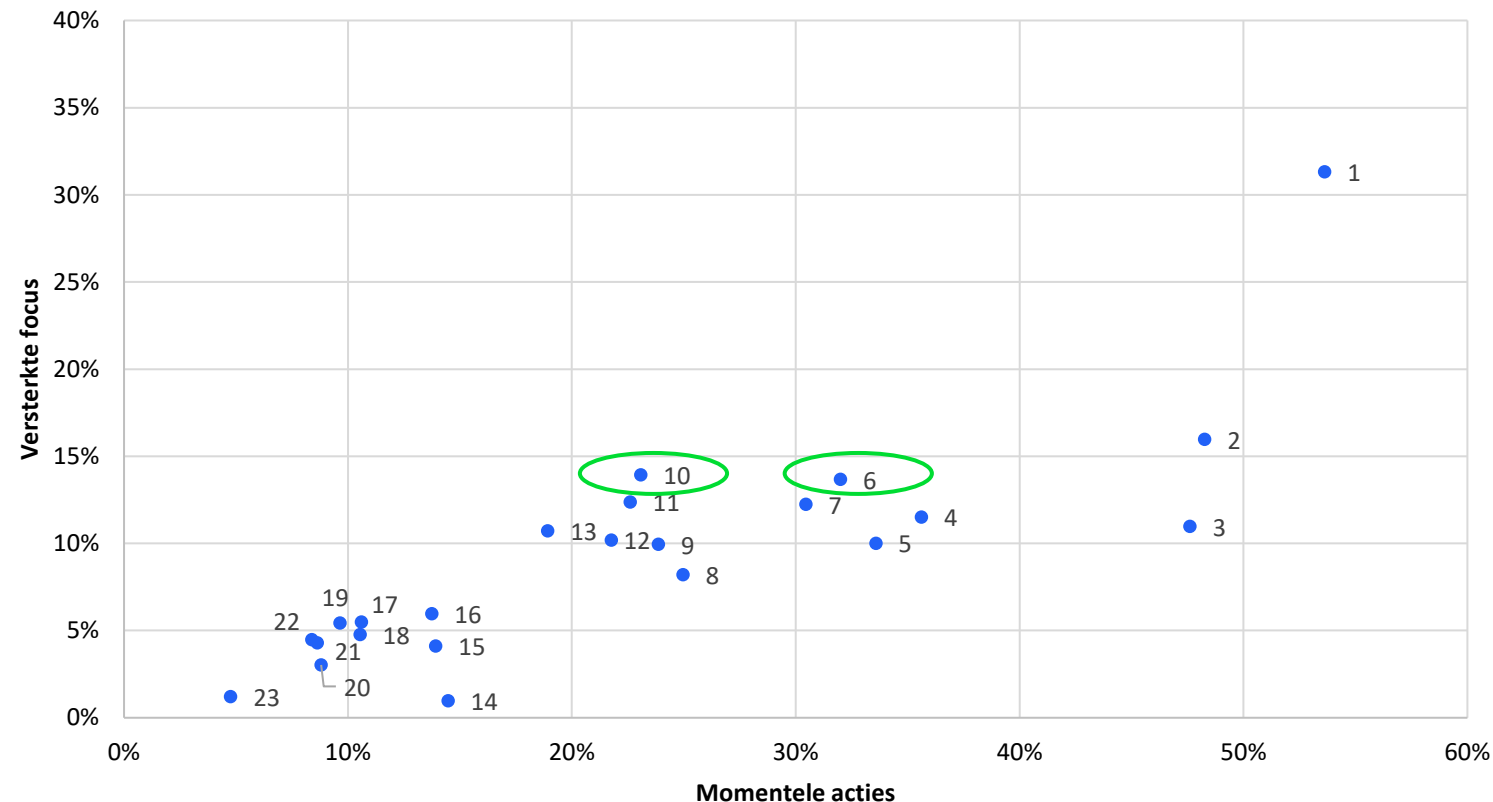
Energiebesparing, afvalreductie en – scheiding zijn de meest voorkomende acties op het gebied van duurzaamheid binnen bedrijven.

Vraag: Wat doet uw bedrijf op dit moment actief op het gebied van duurzaamheid?

VERSTERKTE FOCUS

Een versterkte focus hebben bedrijven met name op energiebesparing en afvalreductie, maar daarnaast ook CO2-reductie en het gedeeltelijk elektrificeren van het bedrijfswagenpark.

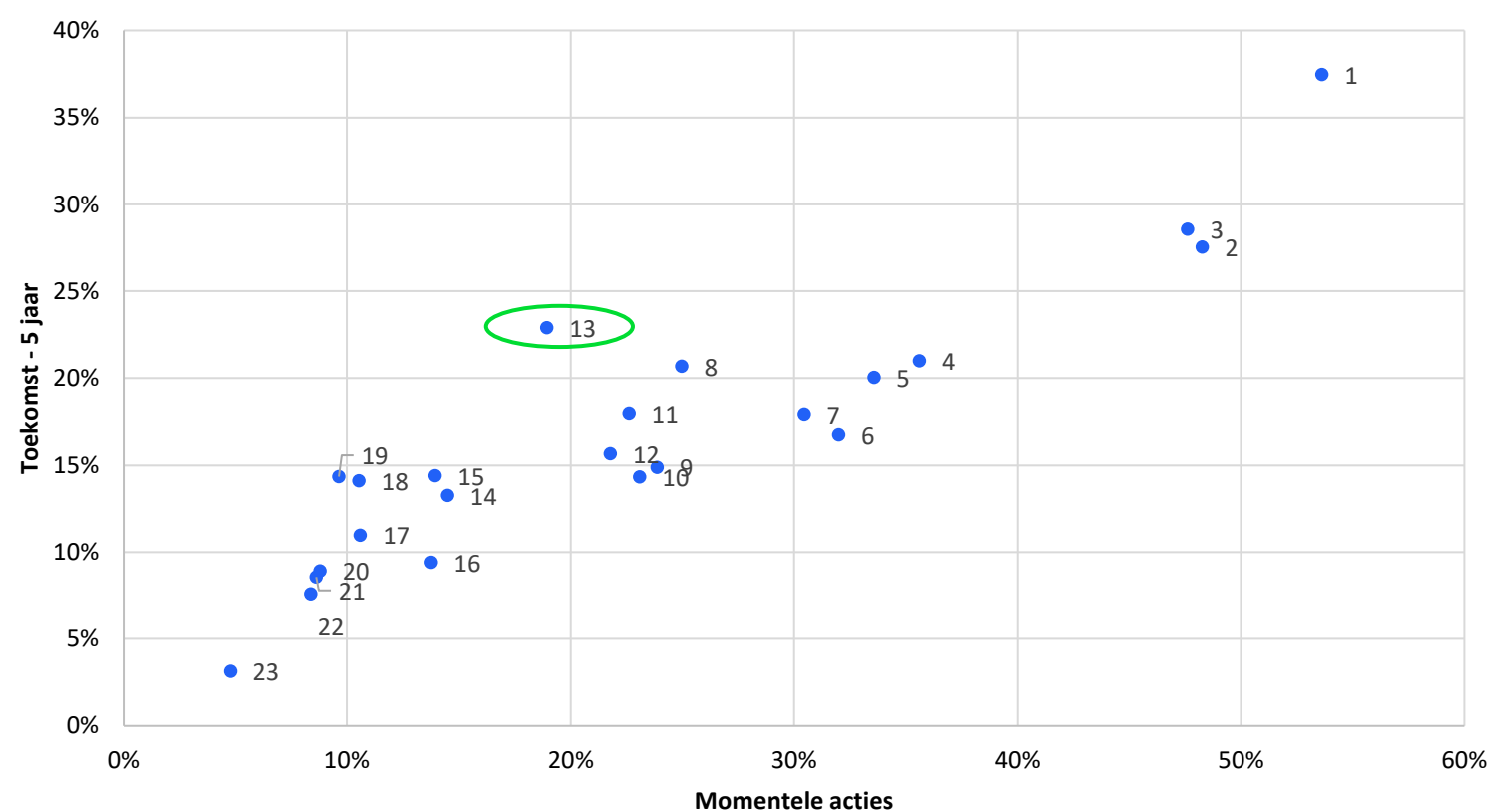
1	Energiebesparing
2	Afvalreductie
3	Afvalscheiding
4	Recycling/ Inzamelen van oude producten
5	Plasticbesparing
6	CO2-reductie
7	Opwekken en/of gebruik van duurzame energie (zon- of windenergie, biomassa)
8	Waterbesparing
9	CO2-reductie van uitstoot van het bedrijfspand/panden
10	Gedeeltelijk elektrificeren van het bedrijfswagenpark
11	Volledig overgaan op duurzaam opgewekte energie
12	Ontwikkelen van duurzame producten of diensten
13	Volledig elektrificeren van het bedrijfswagenpark
14	Veranderen van verpakkingsmaterialen
15	Circulaire productie
16	Het vervangen van enkele niet (zo) duurzame toeleveranciers
17	Natuurbescherming, natuurverbetering en/of bevordering van biodiversiteit
18	Opzetten van nieuwe duurzame bedrijfsvormen
19	Het vervangen van de meeste niet (zo) duurzame toeleveranciers
20	Het afstoten van niet-duurzame bedrijfsactiviteiten
21	Het sluiten/stoppen van niet-duurzame bedrijfsactiviteiten
22	Het opnieuw inrichten of vervangen van de productielijn/het productieproces
23	Acquisitie van duurzame bedrijfsvormen

Vraag: Wat doet uw bedrijf op dit moment actief op het gebied van duurzaamheid?

Vraag: En op welke gebieden ligt het komende jaar een versterkte focus, in vergelijking met de jaren ervoor?

KOMENDE 5 JAAR

Terwijl de langetermijnfocus naast energiebesparing, afvalreductie en –scheiding juist op het volledig elektrificeren van het bedrijfswagenpark ligt.

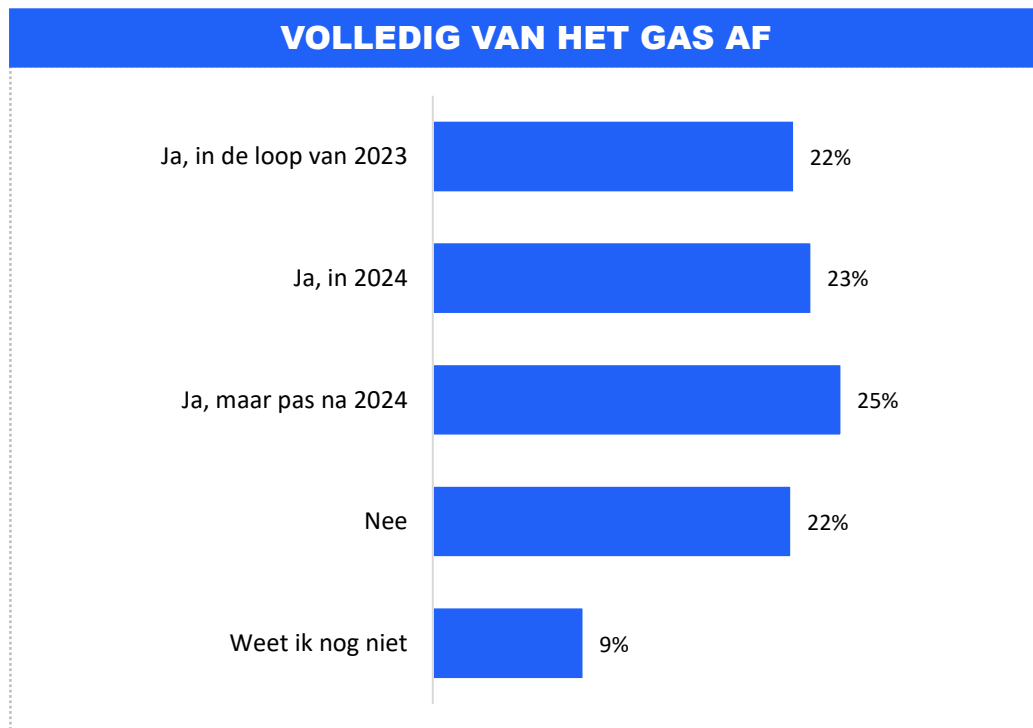

1	Energiebesparing
2	Afvalreductie
3	Afvalscheiding
4	Recycling/ Inzamelen van oude producten
5	Plasticbesparing
6	CO2-reductie
7	Opwekken en/of gebruik van duurzame energie (zon- of windenergie, biomassa)
8	Waterbesparing
9	CO2-reductie van uitstoot van het bedrijfspand/panden
10	Gedeeltelijk elektrificeren van het bedrijfswagenpark
11	Volledig overgaan op duurzaam opgewekte energie
12	Ontwikkelen van duurzame producten of diensten
13	Volledig elektrificeren van het bedrijfswagenpark
14	Veranderen van verpakkingsmaterialen
15	Circulaire productie
16	Het vervangen van enkele niet (zo) duurzame toeleveranciers
17	Natuurbescherming, natuurverbetering en/of bevordering van biodiversiteit
18	Opzetten van nieuwe duurzame bedrijfsvormen
19	Het vervangen van de meeste niet (zo) duurzame toeleveranciers
20	Het afstoten van niet-duurzame bedrijfsactiviteiten
21	Het sluiten/stoppen van niet-duurzame bedrijfsactiviteiten
22	Het opnieuw inrichten of vervangen van de productielijn/het productieproces
23	Acquisitie van duurzame bedrijfsvormen

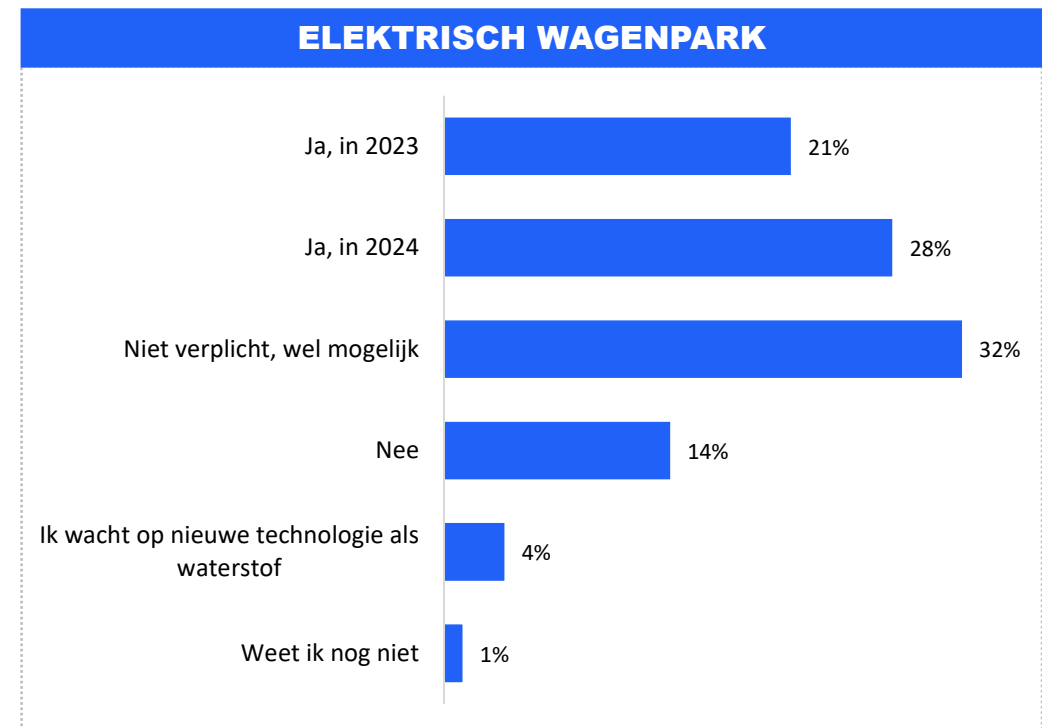
Vraag: Wat doet uw bedrijf op dit moment actief op het gebied van duurzaamheid?
Vraag: Wat wilt uw bedrijf de komende 5 jaar actief doen op het gebied van duurzaamheid?

ACTIES

Bijna driekwart van de bedrijven geeft aan van het gas af te gaan en de helft zelfs binnen de komende anderhalf jaar. Daarnaast gaat de helft van de bedrijven elektrisch rijden verplicht stellen in dit, of het komende jaar.

Vraag: Gaat u als bedrijf volledig van het gas af?

Vraag: Gaat u voor uw zakelijke wagenpark elektrisch rijden verplicht stellen?

DRIJFVEREN VOOR VERDUURZAMING

De belangrijkste reden voor bedrijven om zowel aan verduurzaming te beginnen, als om daar nu mee bezig te zijn is het milieu. Daarnaast valt op dat het ook meer kansen in de markt biedt ten opzichte van eerdere metingen.

	INITIEEL				MOMENTEEL			
	1-meting	2-meting	3-meting	4-meting	1-meting	2-meting	3-meting	4-meting
Beter voor het milieu	47%	46%	35%	48%	43%	43%	32%	45%
Bespaart kosten	44%	36%	36%	40%	41%	35%	31%	39%
Tegengaan van verspilling	41%	41%	22%	34%	33%	32%	26%	31%
Innovatief en duurzaam imago opbouwen*				32%				27%
Biedt kansen in de markt	25%	24%	19%	29%	20%	24%	19%	31%
Continuïteit van het bedrijf waarborgen	19%	19%	15%	25%	17%	19%	14%	20%
Onderscheidend zijn van concurrenten	23%	21%	26%	24%	18%	23%	16%	24%
Stimulering door de overheid (belastingverlagingen/ subsidies)	15%	17%	21%	20%	12%	16%	19%	23%
Regulering door de overheid (bijv. het weren van dieselauto's uit de binnenstad)	10%	16%	21%	20%	12%	10%	16%	12%
Duurzaamheidseisen vanuit de keten (vereiste van leveranciers en/of klanten)*				18%				14%
Financiering met korting (lagere rentetarieven of hogere lening)	12%	14%	22%	11%	12%	14%	18%	9%
Nieuw verdienmodel (bijv. duurzame producten op de markt brengen)	14%	15%	14%	11%	8%	12%	12%	13%

* Antwoordopties alleen meegenomen in de 4-meting.

Vraag: Om welke redenen is uw bedrijf begonnen met verduurzaming? | Vraag: Wat zijn momenteel de belangrijkste drijfveren voor uw bedrijf om duurzaam te ondernemen?

■ ■ ■ = significant hoger/ gelijk aan/ lager dan 4-meting (0.05)

AGENDA

Achtergrond

Houding omtrent verduurzaming

Gedrag omtrent verduurzaming

> **Impact van verduurzaming**

Eisen vanuit de keten

Energiecrisis

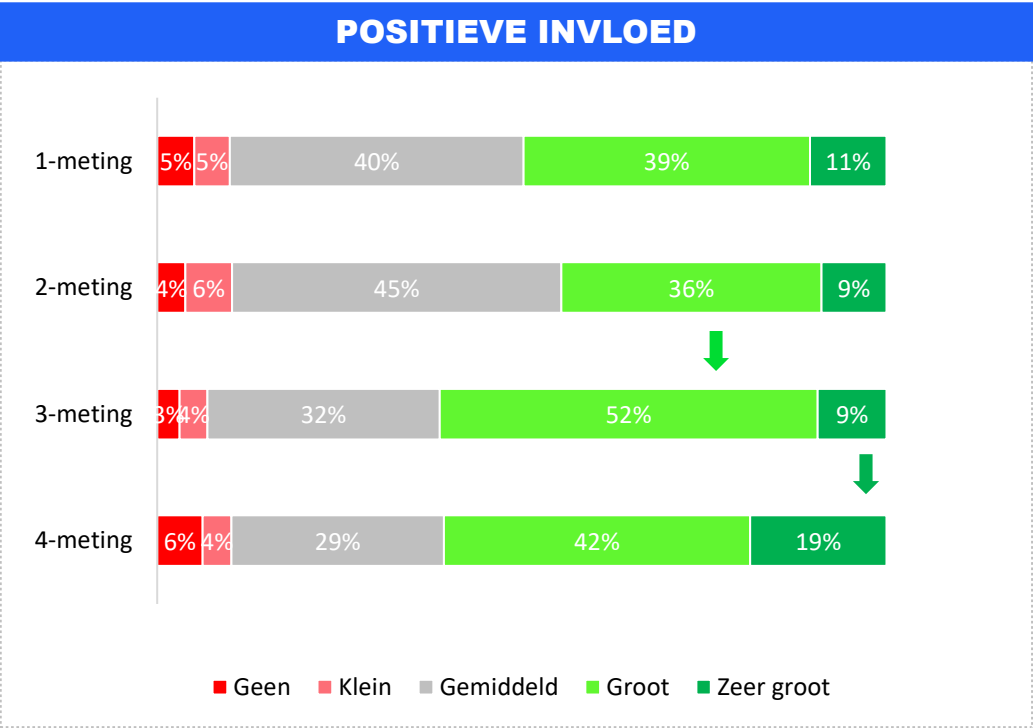
Overheidsbeleid omtrent duurzaamheid

Financiering & rol van financiële instellingen

Bijlage

POSITIEVE INVLOED

Eén op de vijf bedrijven acht de positieve invloed van verduurzaming zeer groot, dit aandeel is significant toegenomen ten opzicht van de vorige periode. In de 3-meting zagen we ook al dat de positieve invloed significant toenam. Ook hier zien we weer dat duurzaamheid belangrijk is voor het personeel; de helft van de bedrijven denkt dat de positieve invloed zich zal uiten door middel van tevreden medewerkers.

Significant toegenomen op 0,05 niveau.

Vraag: Hoe groot acht u de positieve invloed die succesvolle verduurzaming kan hebben?

UITING POSITIEVE INVLOED				
	1-meting	2-meting	3-meting	4-meting
Tevreden medewerkers	44%	31%	32%	51%
Tevreden klanten	40%	43%	34%	49%
Biedt kansen in de markt	29%	32%	26%	38%
Ontwikkeling van nieuwe technologieën	37%	32%	20%	33%
Onderscheidend zijn van concurrenten	31%	27%	22%	33%
Bedrijfsmodel / marge	19%	20%	17%	30%
Creëren van nieuwe vaardigheden en kennis				30%
Voorrang bij opdrachten	17%	22%	6%	25%
Behoud van vergunning	19%	21%	12%	14%

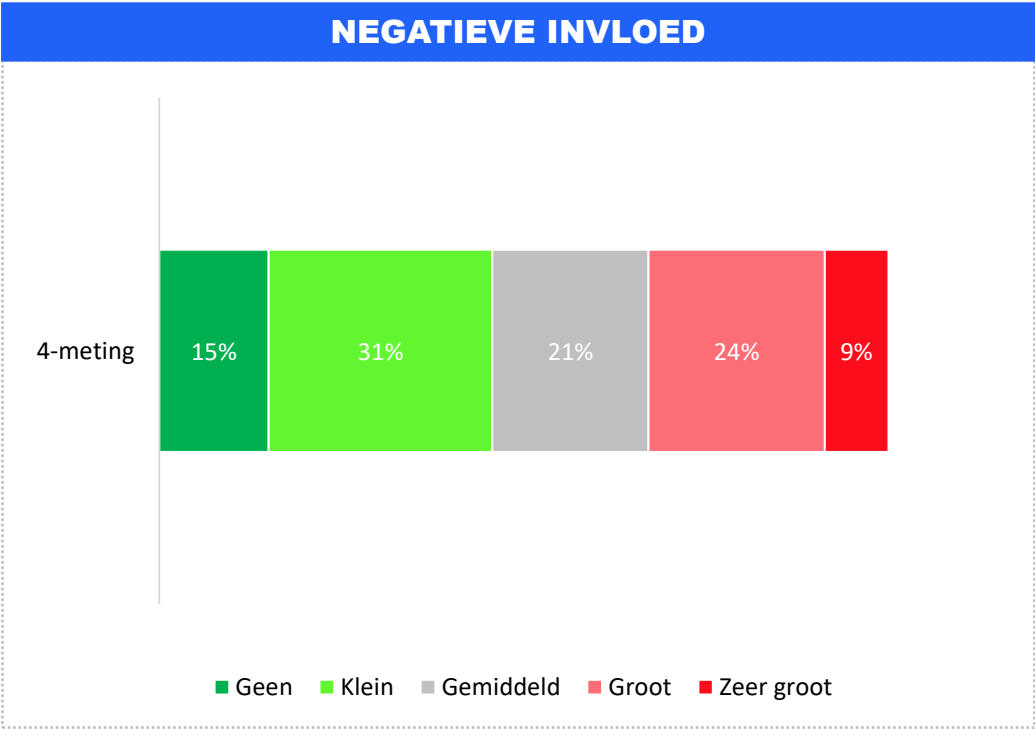
* De antwoordoptie 'Creëren van vaardigheden en kennis' is alleen meegenomen in de 4-meting.

= significant hoger/ gelijk aan/ lager dan 4-meting (0.05)

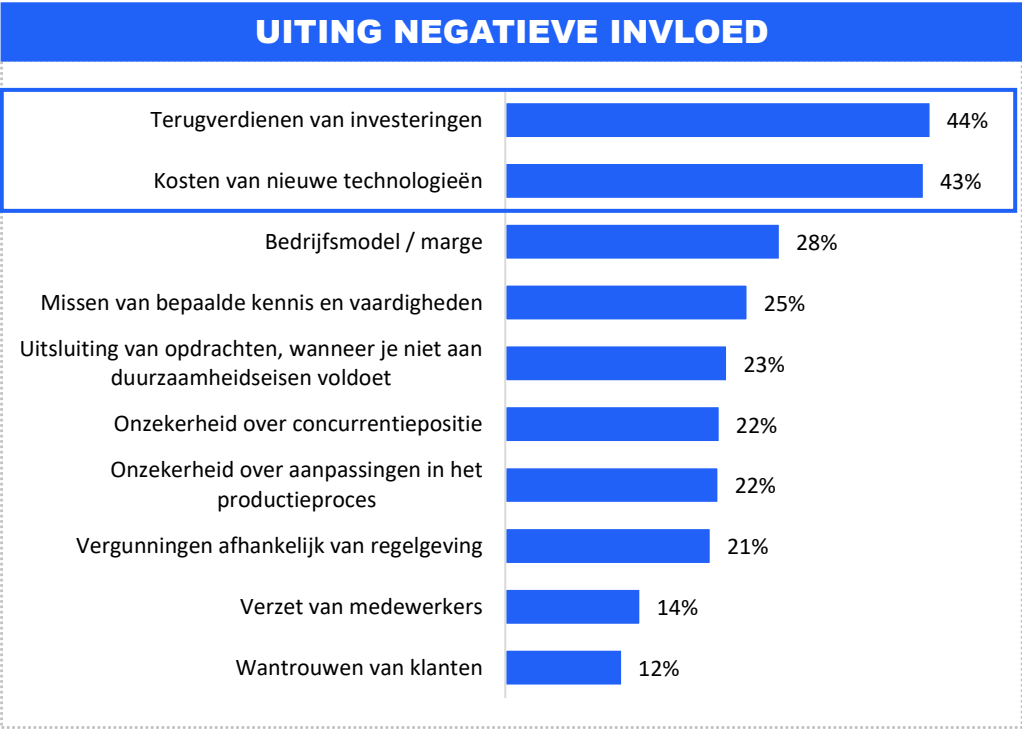
Vraag: Op wat voor manier denkt u dat de positieve invloed van verduurzaming zich zal uiten?

NEGATIEVE INVLOED

Eerder zagen we al dat de belangrijkste benodigdheid voor verduurzaming financiering is en het grootste dilemma het terugverdienen van investeringen. Dit is ook terug te zien in de manier waarop men verwacht dat de negatieve invloed van verduurzaming zich zal uiten.

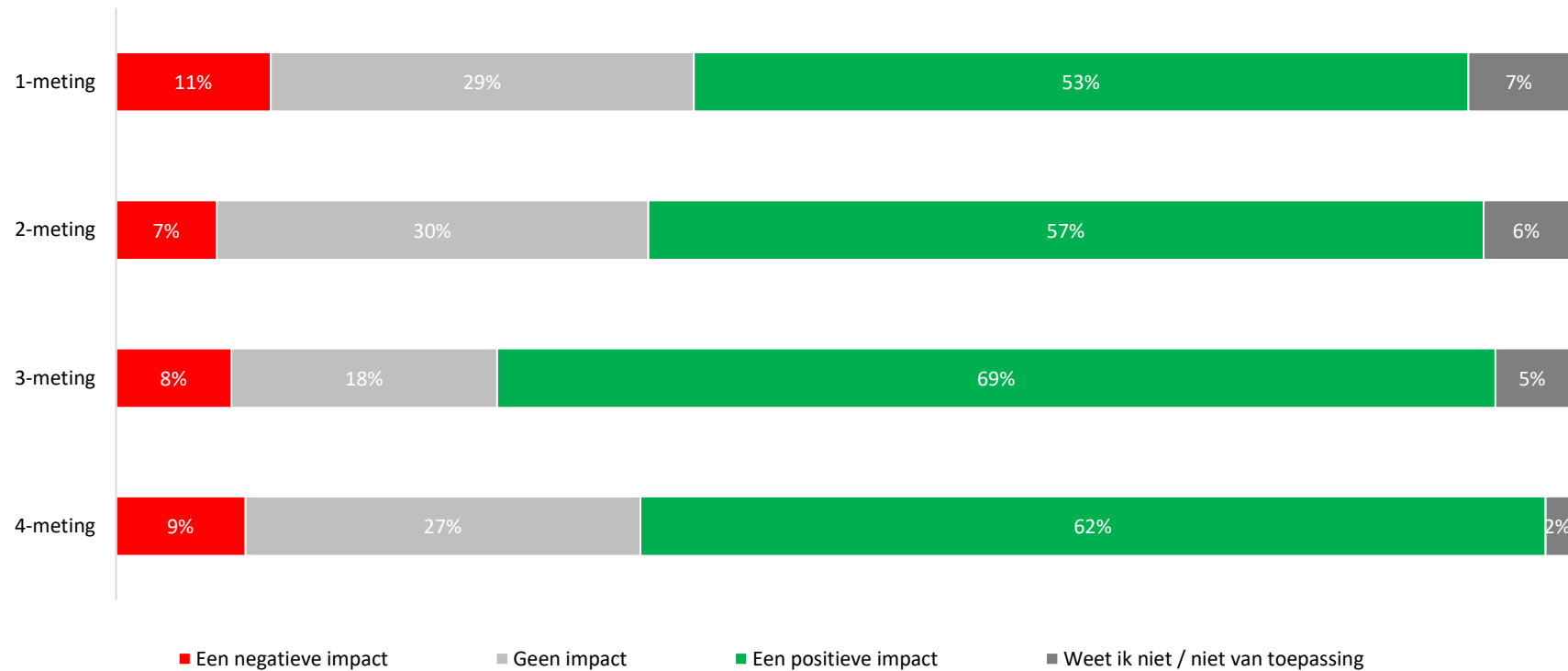
Vraag: Hoe groot acht u de negatieve invloed die verduurzaming kan hebben?

Vraag: Op wat voor manier denkt u dat de negatieve invloed van verduurzaming zich zal uiten?

IMPACT BEDRIJFSRESULTAAT

Verduurzaming heeft voor bijna twee derde van de bedrijven een positieve impact op het bedrijfsresultaat en dit beeld is stabiel gebleven.

Vraag: Wat is de impact van verduurzaming op het bedrijfsresultaat?

AGENDA

Achtergrond

Houding omtrent verduurzaming

Gedrag omtrent verduurzaming

Impact van verduurzaming

> **Eisen vanuit de keten**

Energiecrisis

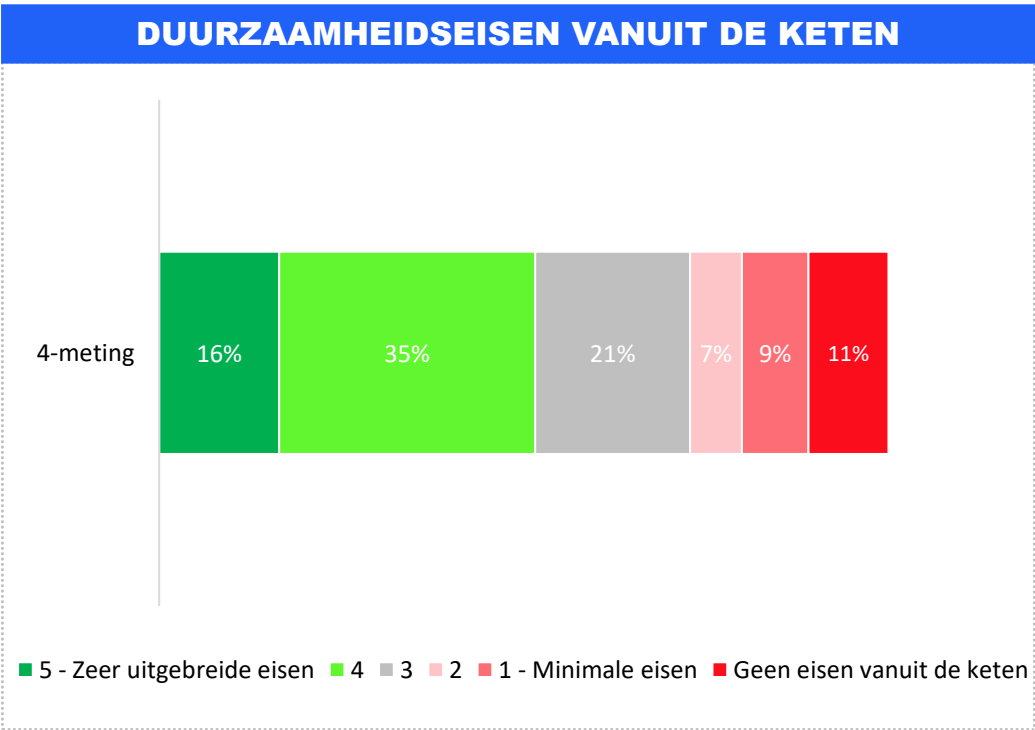
Overheidsbeleid omtrent duurzaamheid

Financiering & rol van financiële instellingen

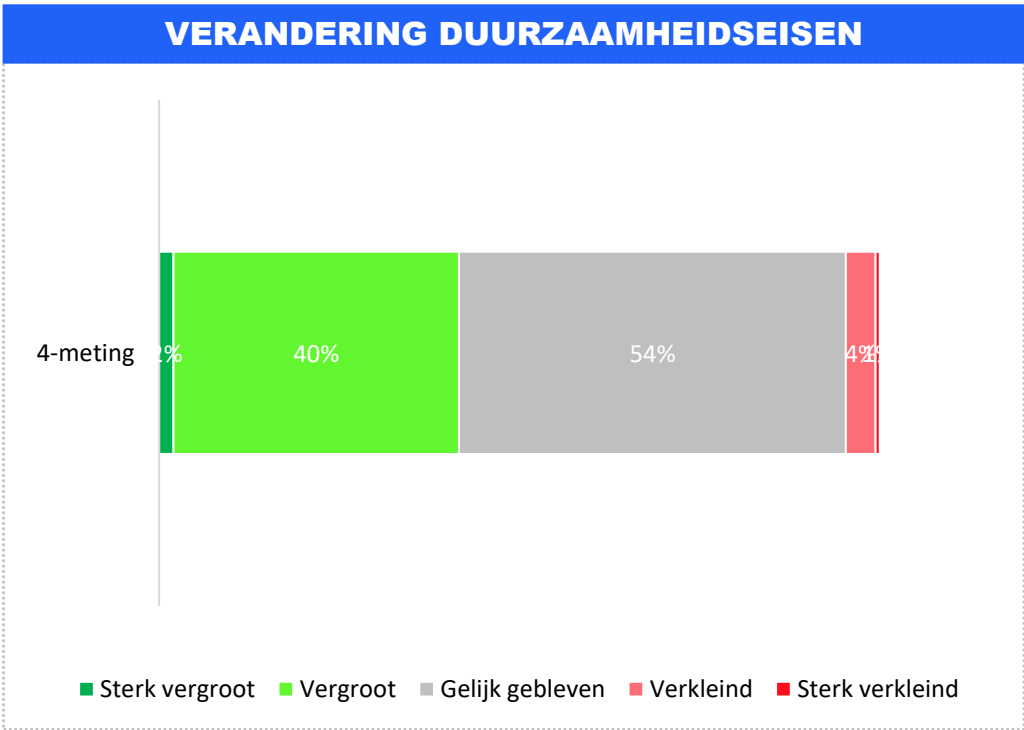
Bijlage

DUURZAAMHEIDSEISEN VANUIT DE KETEN 1/2

De helft van de bedrijven ervaart (zeer) uitgebreide duurzaamheidseisen vanuit de keten en deze eisen zijn ofwel gelijk gebleven, ofwel gestegen ten opzicht van voorgaande jaren.

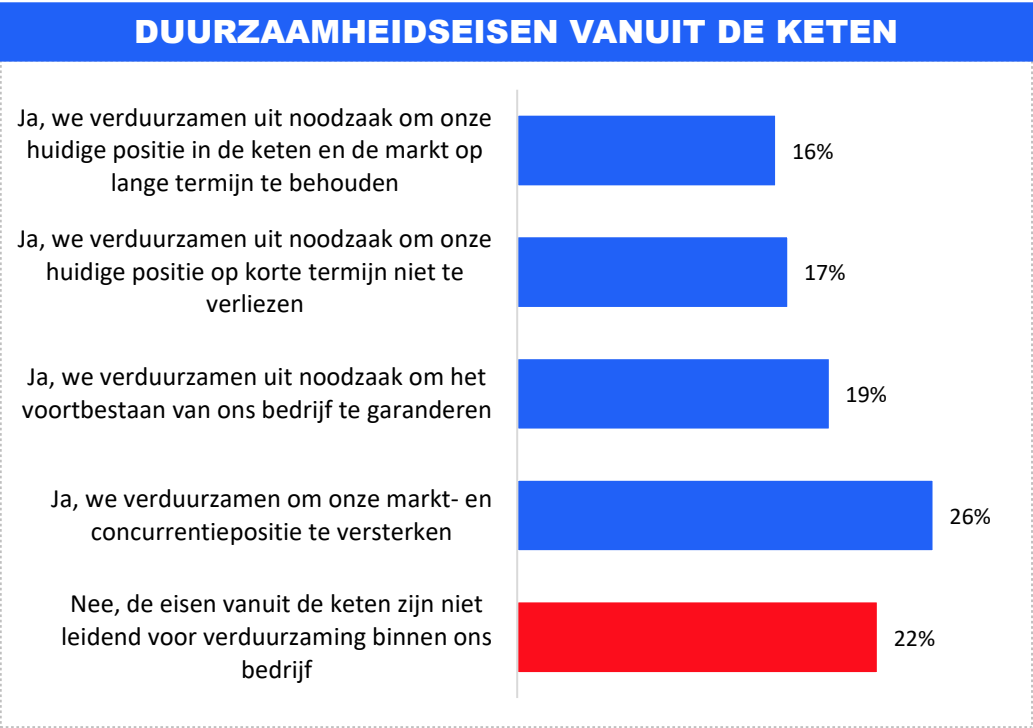
Vraag: Hoe uitgebreid zijn de duurzaamheidseisen die vanuit de keten aan uw bedrijf worden gesteld?

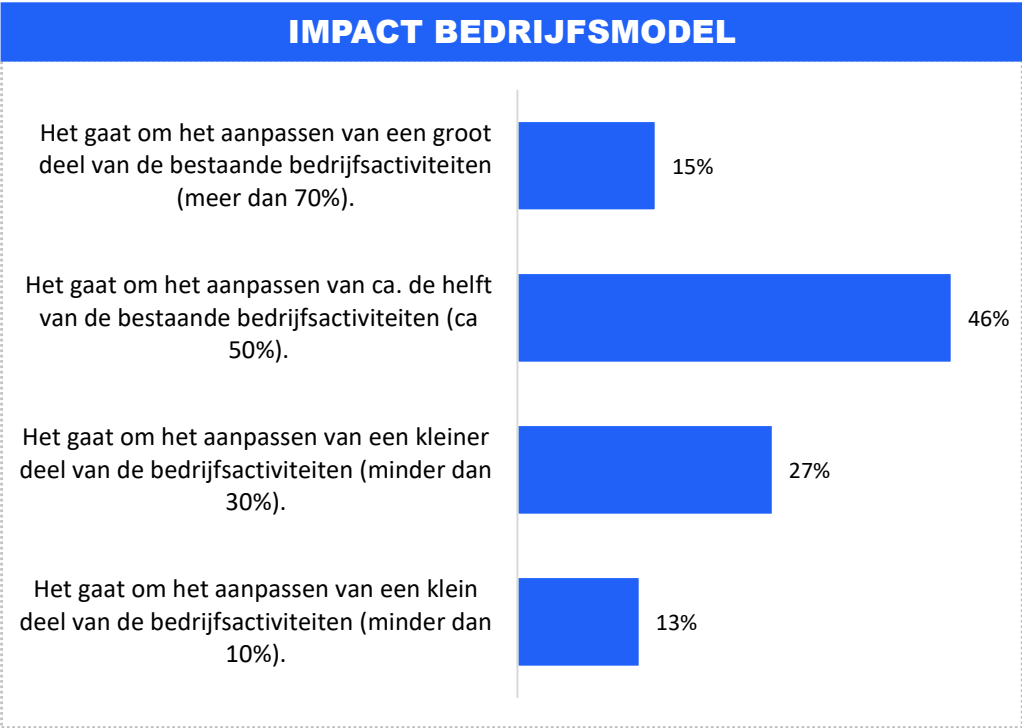
Vraag: In hoeverre zijn de duurzaamheidseisen vanuit de keten verandert ten opzichte van voorgaande jaren?

DUURZAAMHEIDSEISEN VANUIT DE KETEN 2/2

Onder de bedrijven die eisen vanuit de keten ervaart, geeft driekwart aan dat deze eisen leidend zijn in het doorvoeren van veranderingen wat betreft duurzaam ondernemen. Dit heeft als gevolg dat ongeveer de helft van de bestaande bedrijfsactiviteiten aangepast moet worden.

Vraag: Zijn de eisen vanuit de keten leidend in het doorvoeren van veranderingen wat betreft duurzaam ondernemen?
Vraag alleen gesteld indien er eisen vanuit de keten worden gesteld (n=183).

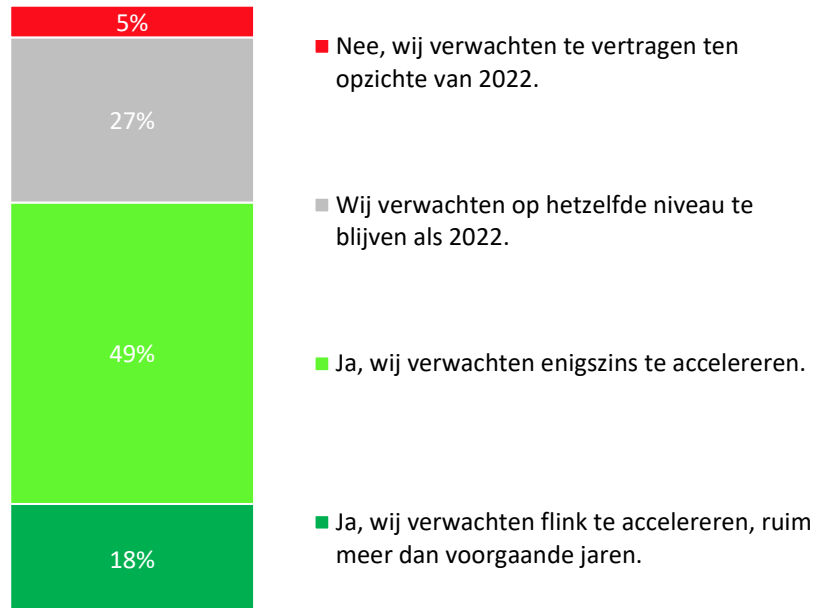

Vraag: Hoe groot is de impact op uw bedrijfsmodel als gevolg van de eisen vanuit de keten rondom verduurzaming?
Vraag alleen gesteld indien er eisen vanuit de keten worden gesteld (n=183).

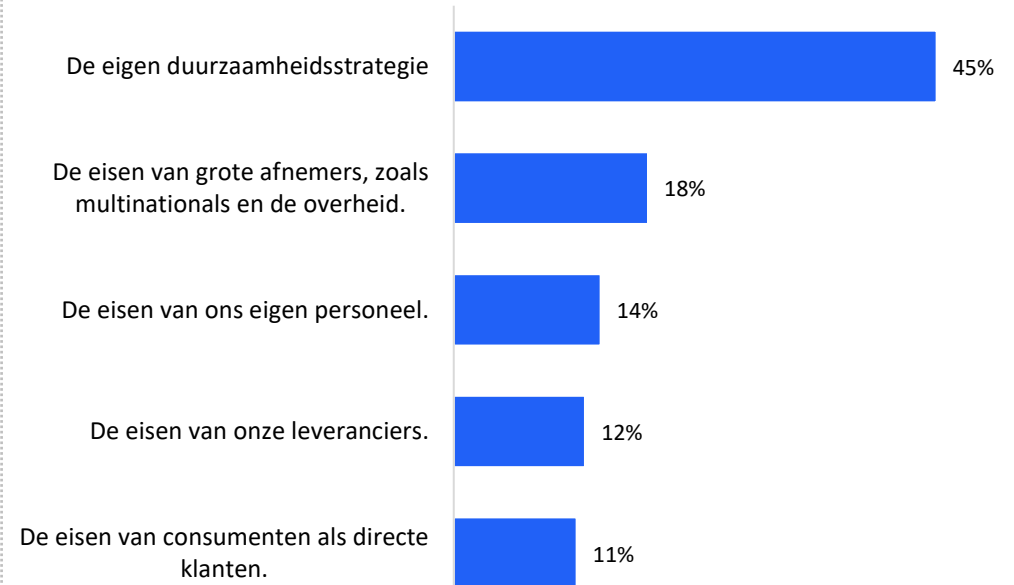
ACCELERATIE VERDUURZAMING

Twee derde van de bedrijven verwacht dat de verduurzamingsinspanningen gaan accelereren ten opzichte van vorig jaar. Dit wordt voornamelijk beïnvloed door de eigen duurzaamheidsstrategie en in mindere mate door externe eisen.

MATE VAN ACCELERATIE

GROOTSTE IMPACT OP ACCELERATIE

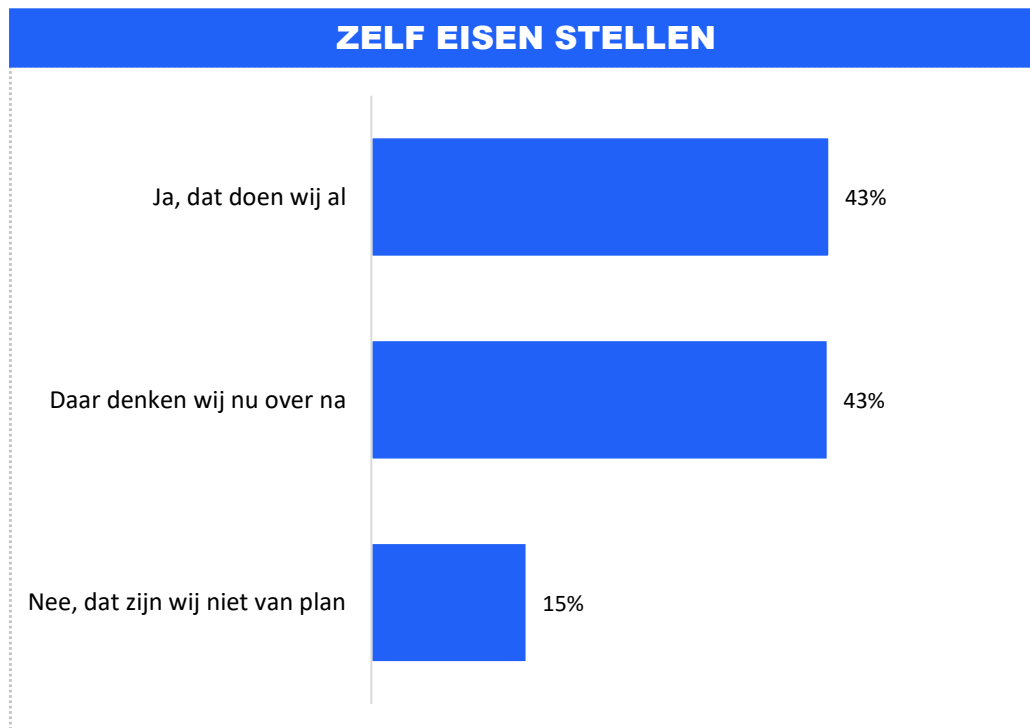

Vraag: Verwacht u dat u de verduurzamingsinspanningen voor uw bedrijf in 2023 gaan accelereren ten opzichte van 2022?

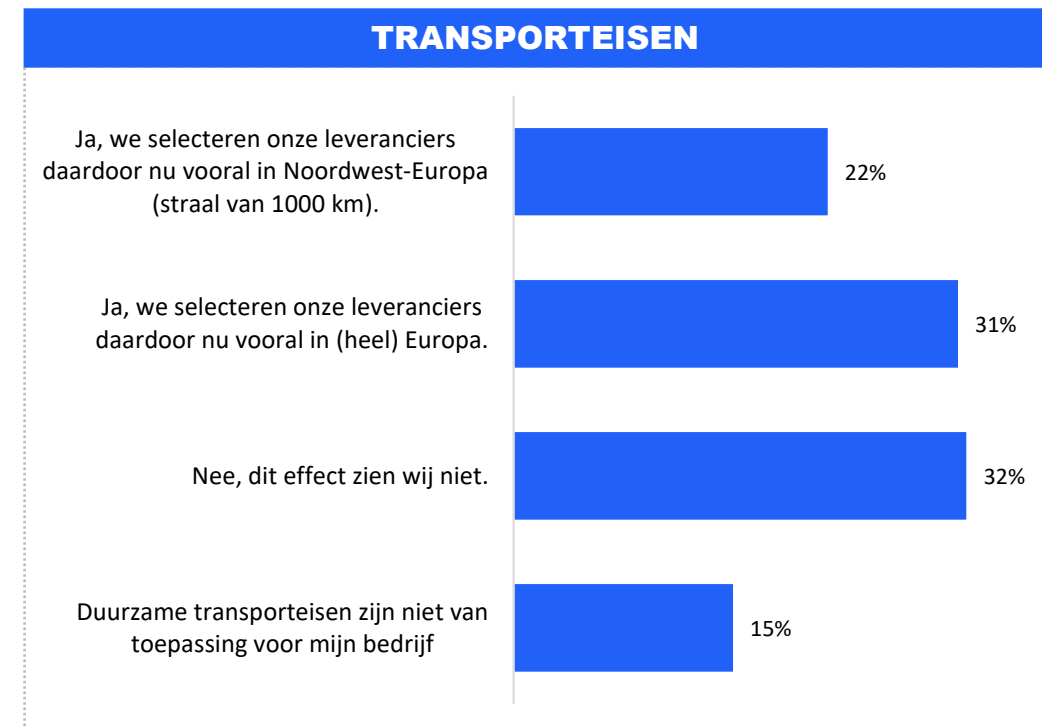
Vraag: Wie of wat heeft de grootste impact op het accelereren van uw verduurzaming?

VERDUURZAMINGSEISEN

2 op de 5 bedrijven stelt al verduurzamingseisen aan leveranciers en een even groot deel denkt erover na om dit te gaan doen. De helft van de bedrijven selecteert leveranciers in (Noordwest-)Europa als gevolg van duurzame transporteisen van grote afnemers.

Vraag: Stelt uw bedrijf verduurzamingseisen aan de (toe)leveranciers waar u zaken mee doet?

Vraag: Leiden de duurzame transporteisen van grote afnemers, zoals overheid en multinationals, in verband met de carbon footprint, ertoe dat u leveranciers dichterbij moet zoeken?

AGENDA

Achtergrond

Houding omtrent verduurzaming

Gedrag omtrent verduurzaming

Impact van verduurzaming

Eisen vanuit de keten

> **Energiecrisis**

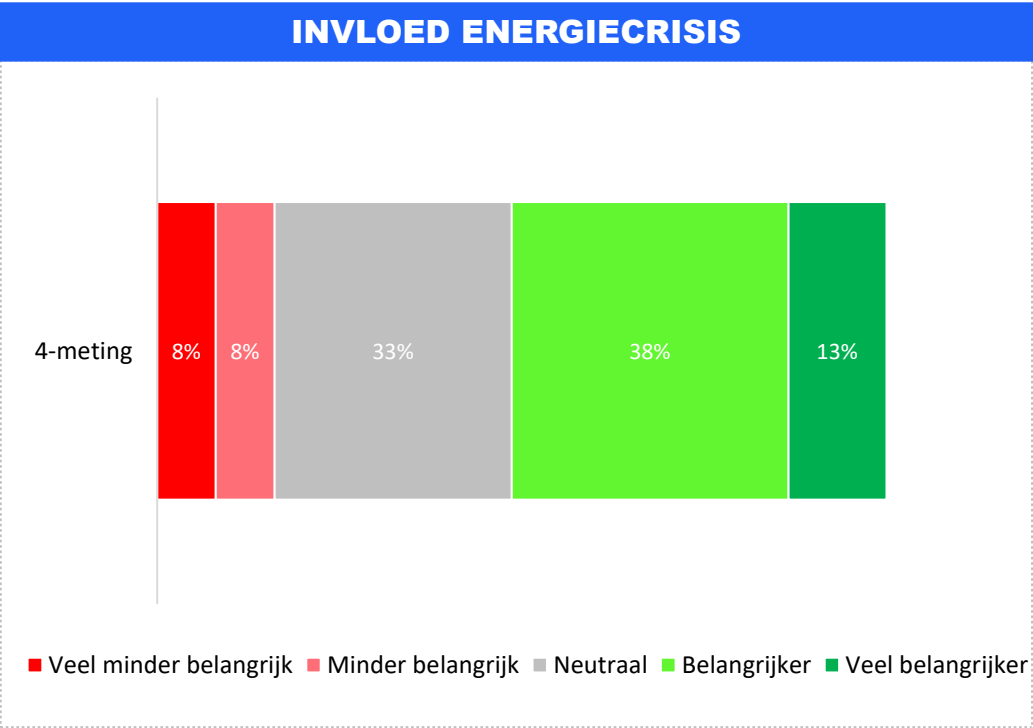
Overheidsbeleid omtrent duurzaamheid

Financiering & rol van financiële instellingen

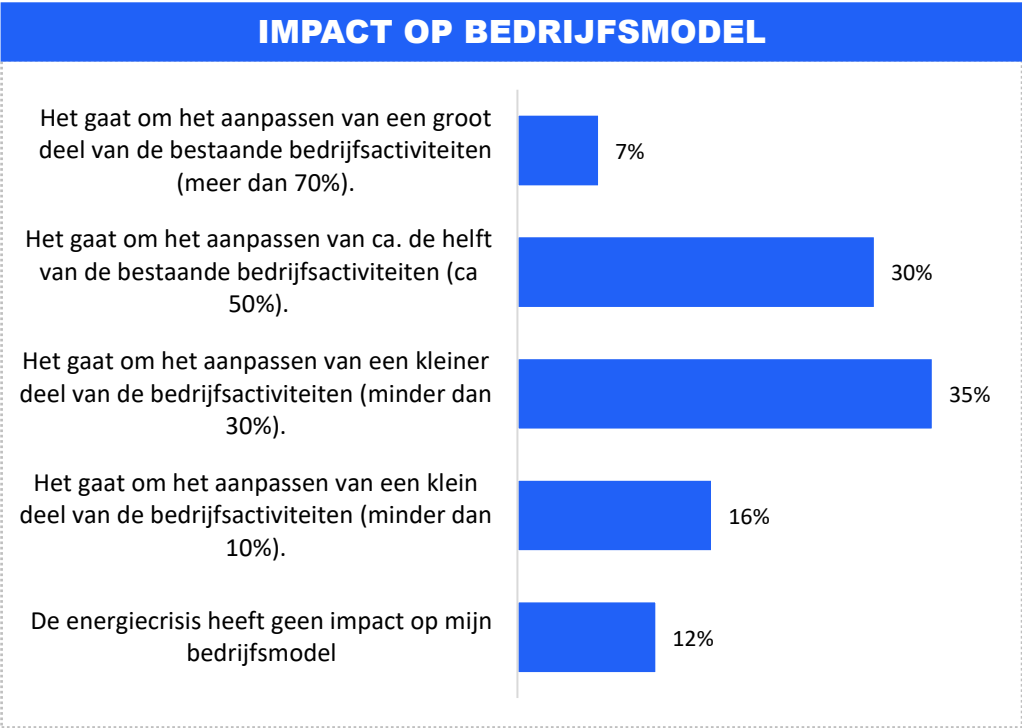
Bijlage

INVLOED ENERGIECRISIS

Als gevolg van de energiecrisis is de helft van de bedrijven duurzaamheid belangrijker gaan vinden. Bij 9 van de 10 bedrijven heeft de energiecrisis impact op het bedrijfsmodel. Het gaat hierbij in de meeste gevallen om het aanpassen van 30% tot 50% van de bedrijfsactiviteiten.

Vraag: Heeft de energiecrisis, met hoge inflatie en afnemende economische groei, invloed gehad op de houding ten opzichte van duurzaamheid binnen uw bedrijf?

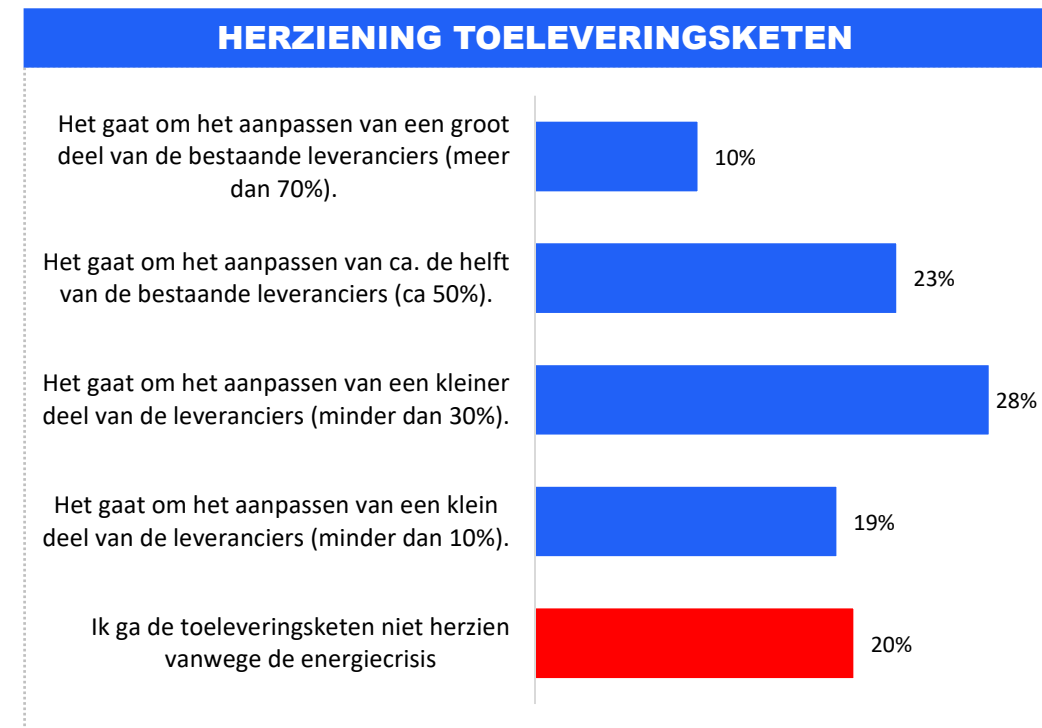
Vraag: Hoe groot is de impact op uw bedrijfsmodel als gevolg van de energiecrisis?

GEVOLGEN ENERGIECRISIS 1/2

De energiecrisis heeft ervoor gezorgd dat bedrijven met name gaan inzetten op het veranderen van de energievoorziening. Daarnaast gaat vier op de vijf bedrijven de toeleveringsketen in meer of mindere mate herzien vanwege de energiecrisis.

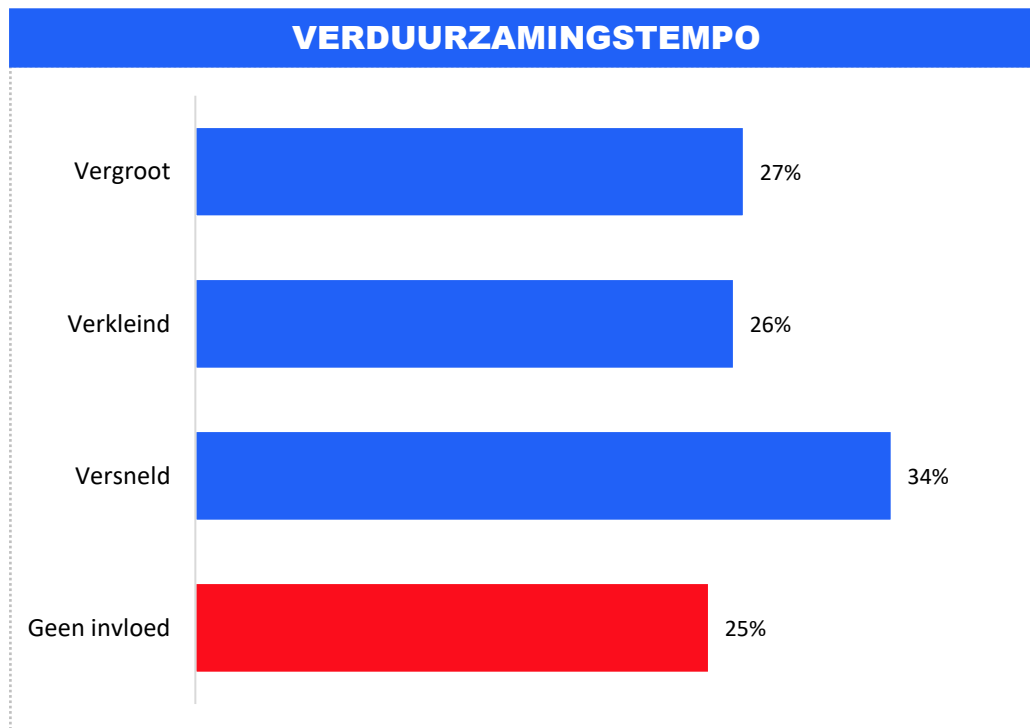
Vraag: Waar gaat u het meest op inzetten als gevolg van de energiecrisis?

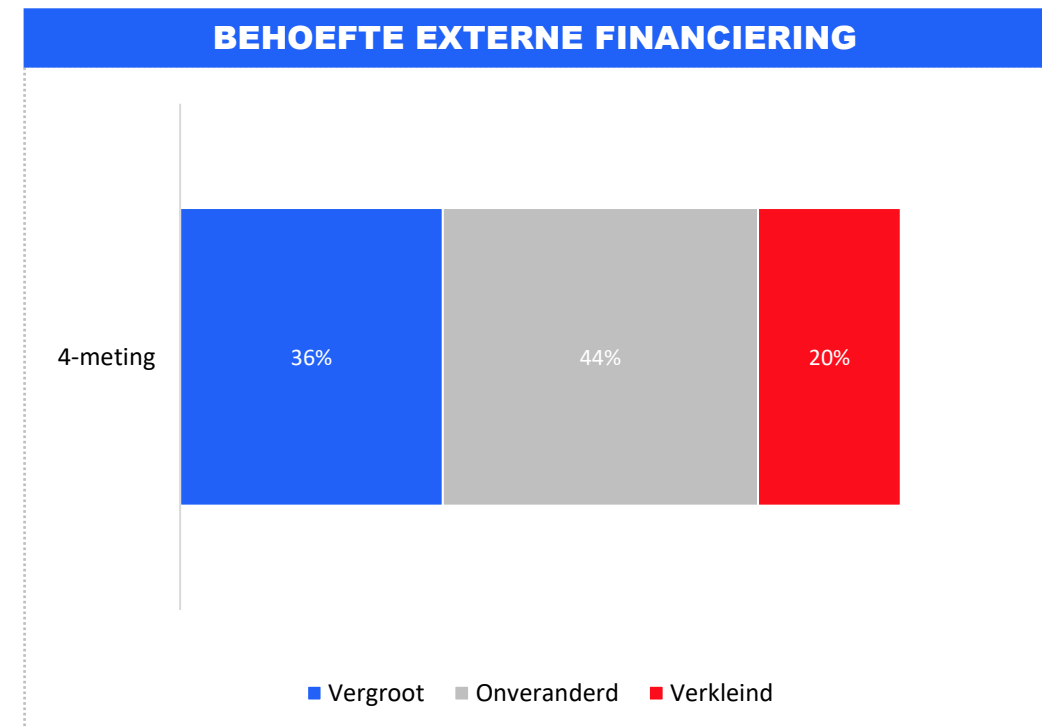
Vraag: Gaat u uw toeleveringsketen herzien vanwege de energiecrisis? Zo ja, met hoeveel impact?

GEVOLGEN ENERGIECRISIS 2/2

Bij driekwart van de bedrijven heeft de energiecrisis invloed gehad op het verduurzamingstempo, welke onder een derde van de bedrijven is versneld. Daarnaast heeft voor ruim een derde van de bedrijven de energiecrisis de behoefte aan externe financiering voor verduurzamingsinvesteringen vergroot.

Vraag: Heeft de energiecrisis, met de stijgende energieprijzen, impact gehad op het verduurzamingstempo?

Vraag: Heeft de energiecrisis, met hoge inflatie en afnemende economische groei, invloed gehad op de behoefte aan externe financiering van de verduurzamingsinvesteringen van uw bedrijf?

AGENDA

Achtergrond

Houding omtrent verduurzaming

Gedrag omtrent verduurzaming

Impact van verduurzaming

Eisen vanuit de keten

Energiecrisis

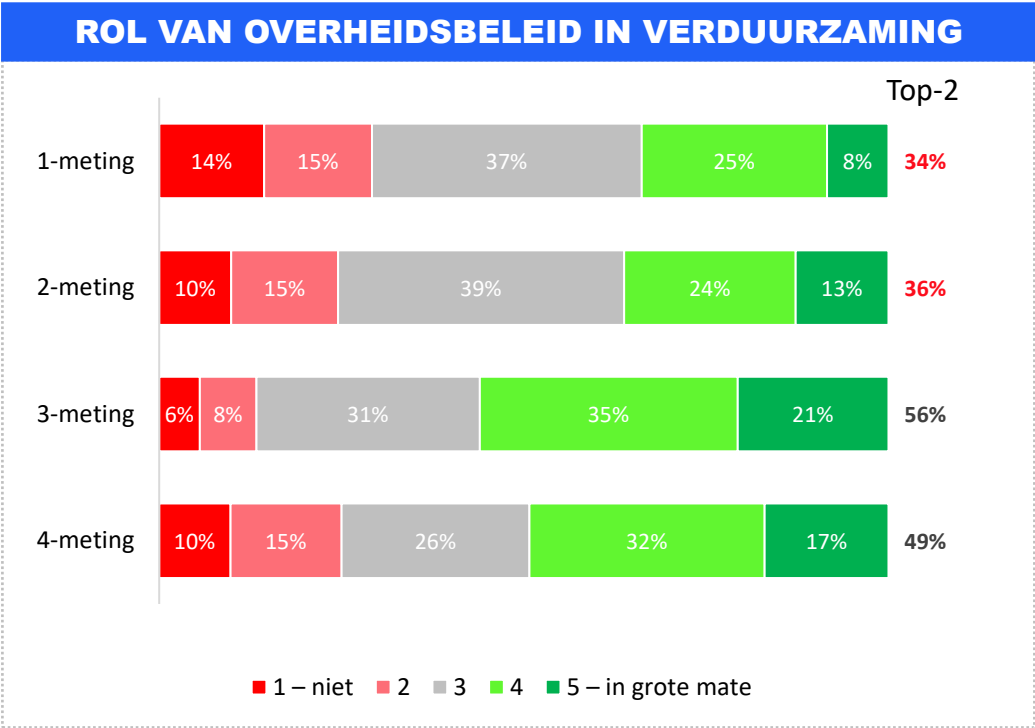
➤ **Overheidsbeleid omtrent duurzaamheid**

Financiering & rol van financiële instellingen

Bijlage

ROL VAN OVERHEID

De overheid is sinds vorig jaar een significant grotere rol gaan spelen bij het verduurzamen van bedrijven, met als belangrijkste rol het verstrekken van subsidies.

■ ■ ■ = significant hoger/ gelijk aan/ lager dan 4-meting (0.05)

Vraag: In welke mate heeft overheidsbeleid een rol in gespeeld in de verduurzaming van uw bedrijf?

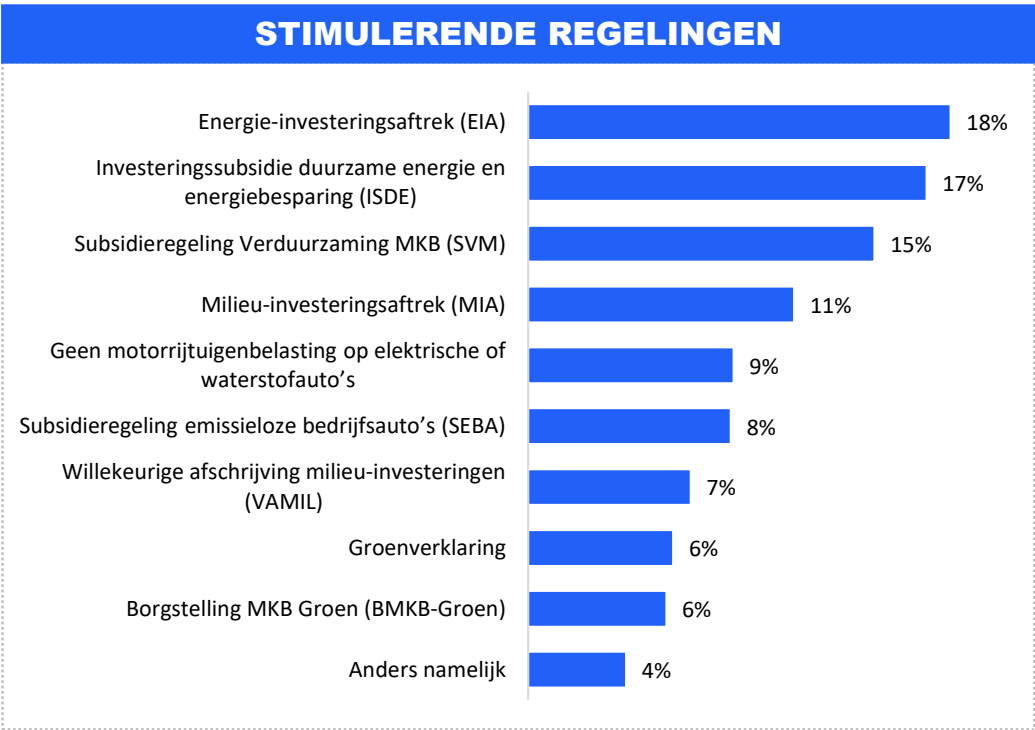
ROL VAN DE OVERHEID

	1-meting	2-meting	3-meting	4-meting
Subsidies verstrekken	45%	45%	37%	50%
Zorgen voor een gelijk speelveld in Europa	38%	40%	33%	40%
Kaders en normen stellen			32%	31%
Investeren in kennisoverdracht	29%	30%	27%	31%
Draagvlak genereren	31%	38%	27%	31%
Betrouwbaar beleid opstellen met weinig veranderingen	33%	27%	27%	27%
Milieubelastingen en -heffingen opleggen			22%	23%
Ik zie hierin geen rol voor de overheid	8%	3%	3%	6%

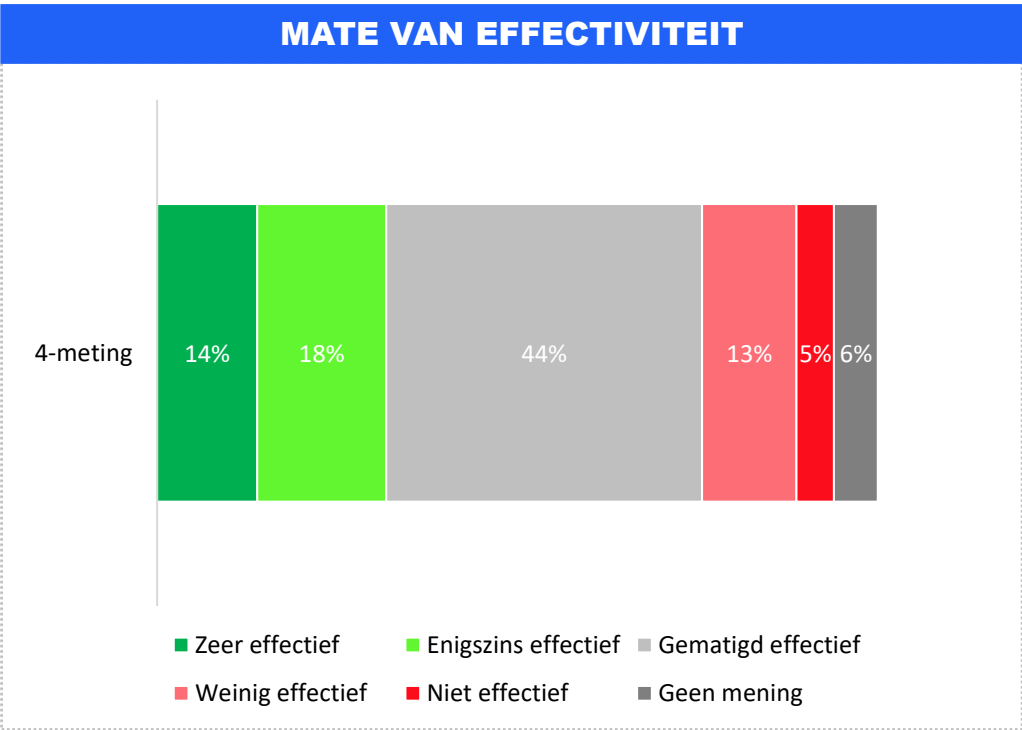
Vraag: Welke rol kan de overheid volgens u spelen bij het verduurzamen van het bedrijfsleven?

DUURZAAMHEIDSBELEID

Er is geen specifieke overheidsregeling die als meest stimulerend wordt ervaren, dit wisselt per bedrijf. Een derde van de bedrijven vindt het overheidsbeleid van de Nederlandse regering effectief.

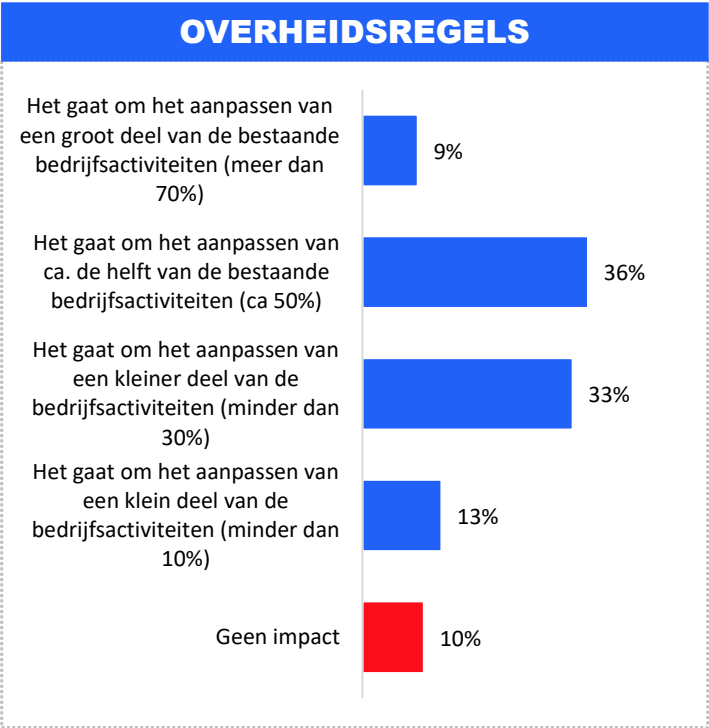
Vraag: Welke overheidsregeling werkt het meest stimulerend voor uw verduurzaming?

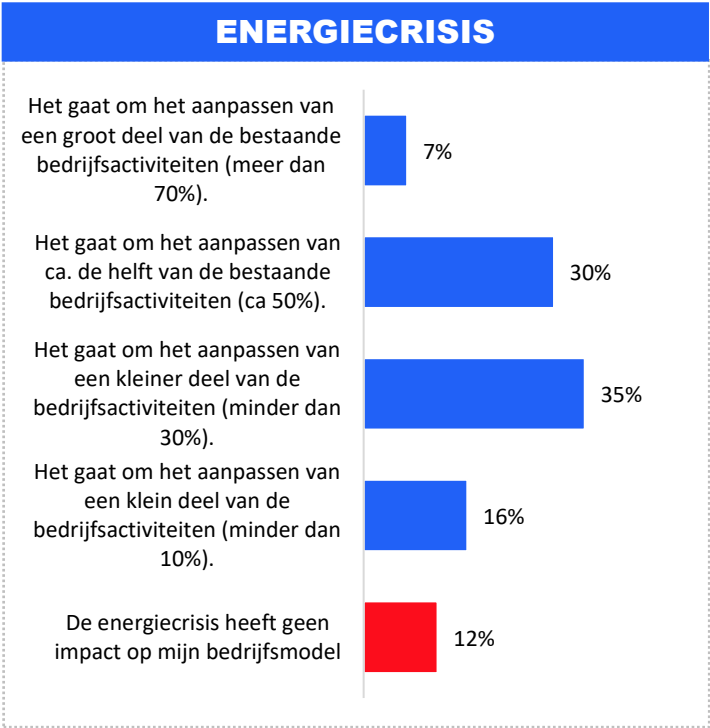
Vraag: Vindt u het duurzaamheidsbeleid van de Nederlandse regering effectief?

IMPACT BEDRIJFSMODEL

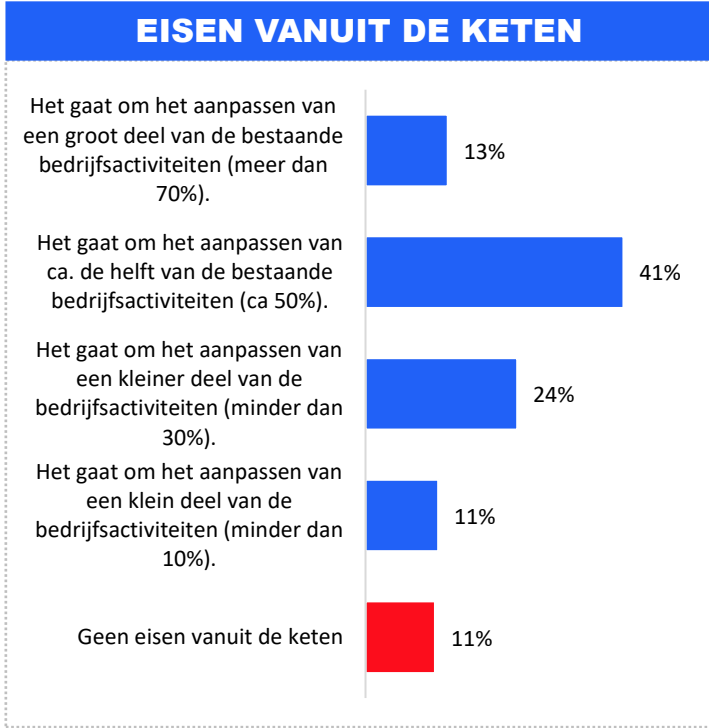
Overheidsregels hebben, net als de energiecrisis en eisen vanuit de keten, bij 9 van de 10 bedrijven impact op het bedrijfsmodel. En eisen vanuit de keten hebben daarbij de grootste impact.

Vraag: Hoe groot is de impact op uw bedrijfsmodel als gevolg van de **overheidsregels** rondom verduurzaming?

Vraag: Hoe groot is de impact op uw bedrijfsmodel als gevolg van de **energiecrisis**?

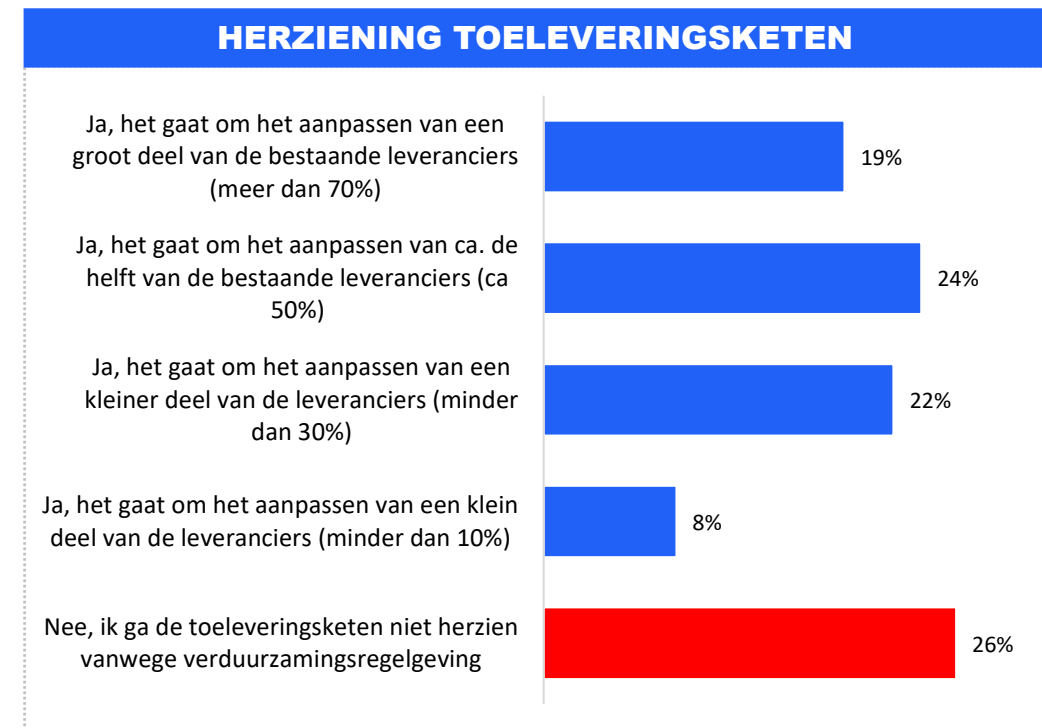
Vraag: Hoe groot is de impact op uw bedrijfsmodel als gevolg van de **eisen vanuit de keten** rondom verduurzaming?

GEVOLGEN VERDUURZAMINGSREGELGEVING

Als gevolg van de verduurzamingsregelgeving gaan bedrijven het meest inzetten op het veranderen van de energievoorziening en het vernieuwen van het productieproces. Daarnaast geeft driekwart van de bedrijven aan de toeleveringsketen te herzien vanwege de duurzaamheidsregelgeving.

Vraag: Waar gaat u het meest op inzetten als gevolg van verduurzamingsregelgeving?

Vraag: Gaat u uw toeleveringsketen herzien vanwege de verduurzamingsregelgeving? Zo ja, met hoeveel impact?

STELLINGEN – ROL VAN DE OVERHEID

Er is een stijgende trend zichtbaar wat betreft bedrijven die vinden dat de overheid duurzaam ondernemen moet opleggen aan bedrijven.

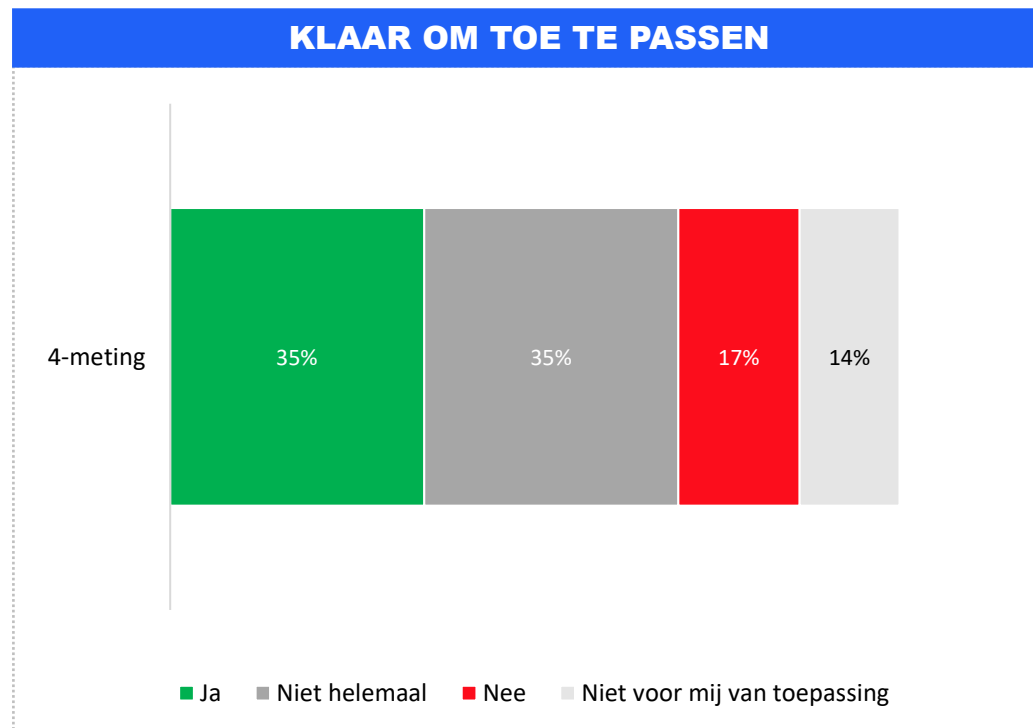
	1-meting	2-meting	3-meting	4-meting
Verduurzaming van het bedrijfsleven gaat beter als de overheid voor een gelijk speelveld zorgt	70%	65%	70%	71%
De overheid moet leidend zijn bij verduurzaming, niet bedrijven	57%	53%	60%	60%
Duurzaam ondernemen moet vanuit de overheid aan bedrijven worden opgelegd	50%	47%	56%	58%
Nederland versterkt haar concurrentiepositie als gevolg van nationale regelgeving rondom verduurzaming*	-	-	-	58%
De IMVO-wetgeving, die stelt dat bedrijven rekening moeten houden met zaken op het gebied van mensenrechten, werkomstandigheden en milieu in de gehele keten, leidt tot een versnelling van verduurzamingsmaatregelen binnen mijn bedrijf*	-	-	-	56%

* Stelling alleen meegenomen in de 4-meting.

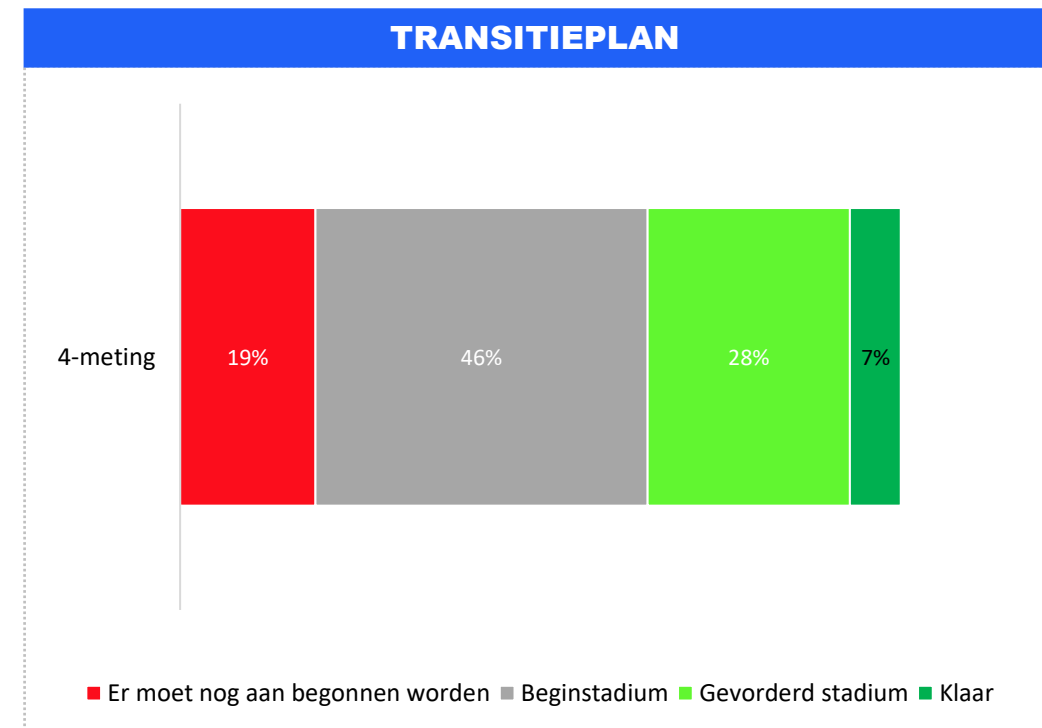
   = significant hoger/ gelijk aan/ lager dan 4-meting (0.05)

TAXONOMIEREGELS

Een derde van de bedrijven is klaar om de taxonomieregels voor duurzame verslaglegging vanaf 2023 toe te passen en een ongeveer even groot deel is klaar of in een gevorderd stadium met een transitieplan voor het bedrijf.

Vraag: Is uw bedrijf klaar om de taxonomieregels voor duurzame verslaglegging vanaf 2023 toe te passen (al dan niet gedreven door uw opdrachtgevers die aan deze eisen moeten voldoen)?

Vraag: Hoe ver bent u met een transitieplan voor uw bedrijf, gerelateerd aan de nieuwe taxonomieregels voor duurzame verslaglegging?

AGENDA

Achtergrond

Houding omtrent verduurzaming

Gedrag omtrent verduurzaming

Impact van verduurzaming

Eisen vanuit de keten

Energiecrisis

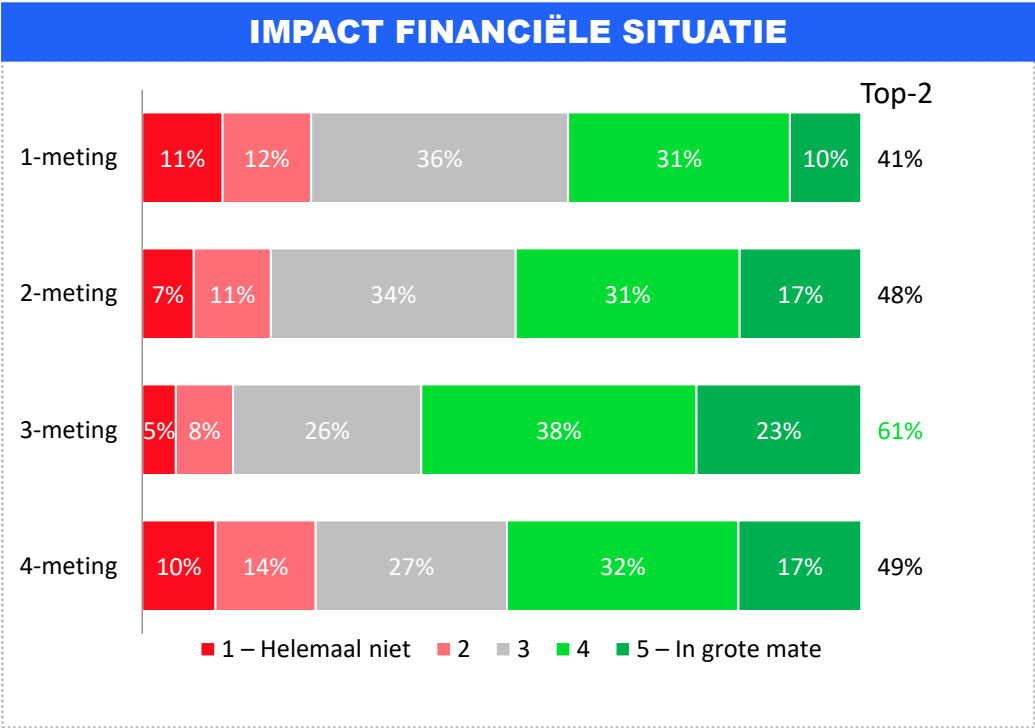
Overheidsbeleid omtrent duurzaamheid

➤ **Financiering & rol van financiële instellingen**

Bijlage

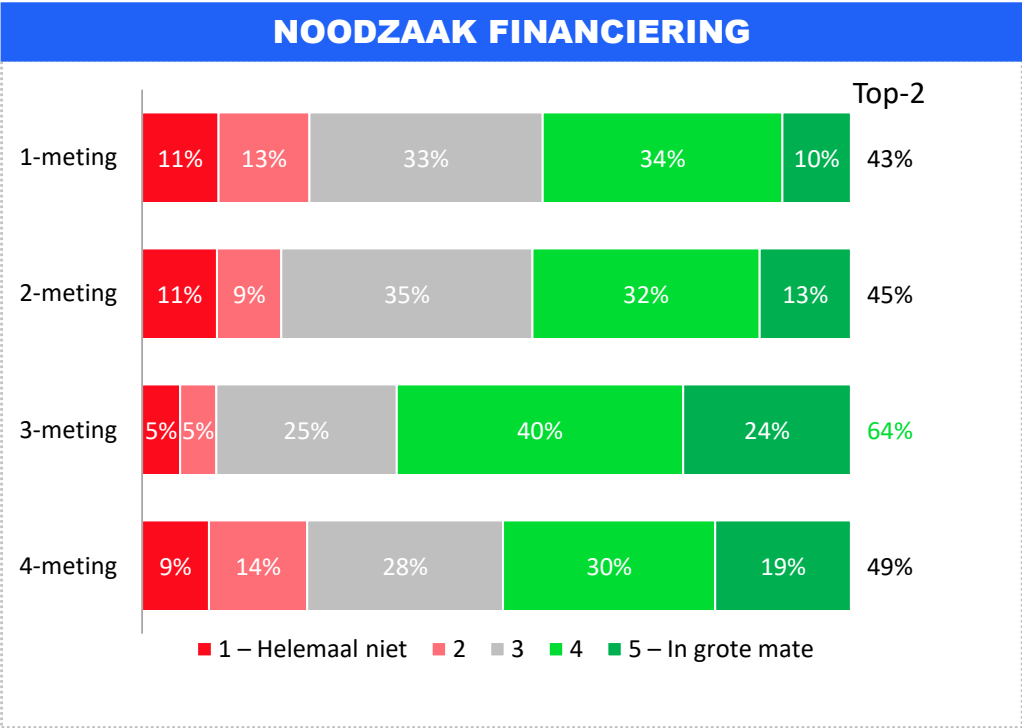
FINANCIËLE SITUATIE

Tijdens de 3-meting zagen we dat verduurzamen in een grotere mate afhing van de financiële situatie van een bedrijf en dat financiering in grotere mate noodzakelijk werd bevonden voor het veduurzamen van het bedrijf. In de huidige meting zien we dat dit aandeel weer gedaald is naar het niveau van meting 1 en 2.

■ ■ ■ = significant hoger/ gelijk aan/ lager dan 4-meting (0.05)

Vraag: In hoeverre hangt het verduurzamen van uw bedrijf af van de financiële situatie van uw bedrijf?

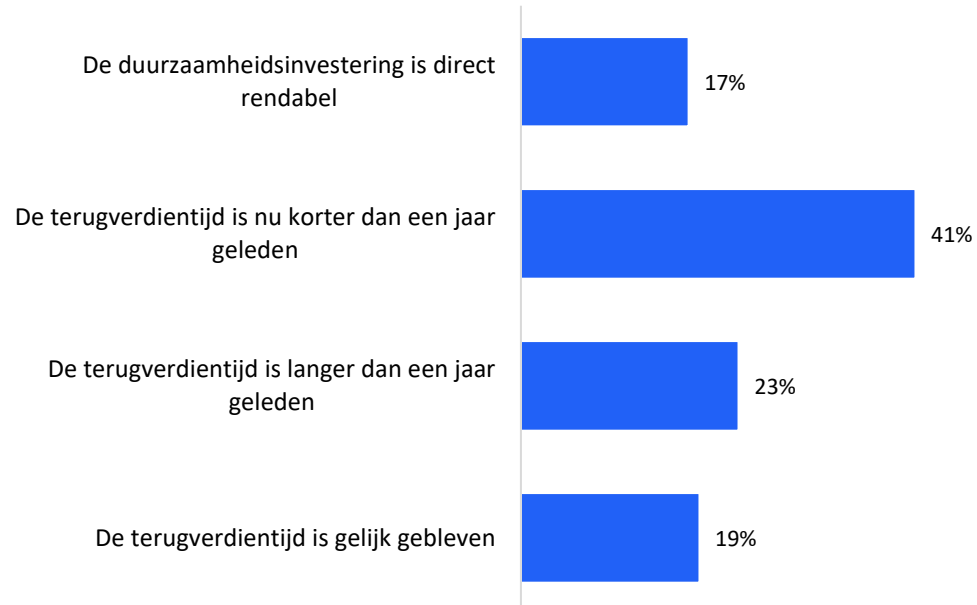

Vraag: Is financiering/investering noodzakelijk voor uw bedrijf om te verduurzamen?

VERANDERINGEN

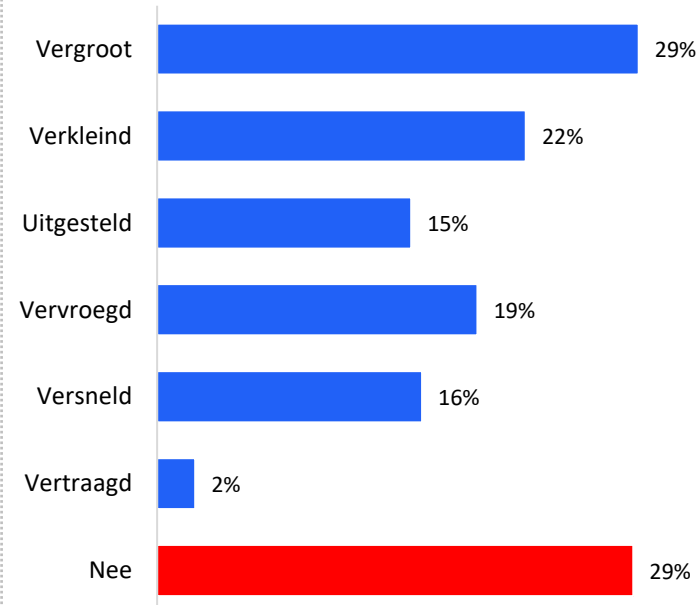
Voor twee op de vijf bedrijven is de terugverdientijd van verduurzamingsinvesteringen nu korter dan een jaar geleden. Een derde van de bedrijven geeft aan dat de verduurzamingsinvesteringen zijn vergroot in het afgelopen jaar.

VERANDERING TERUGVERDIENTIJD

Vraag: In hoeverre is de terugverdientijd van de verduurzamingsinvestering het afgelopen jaar veranderd (mede door de hoge energieprijzen)?

VERANDERING VERDUURZAMINGSINVESTERINGEN

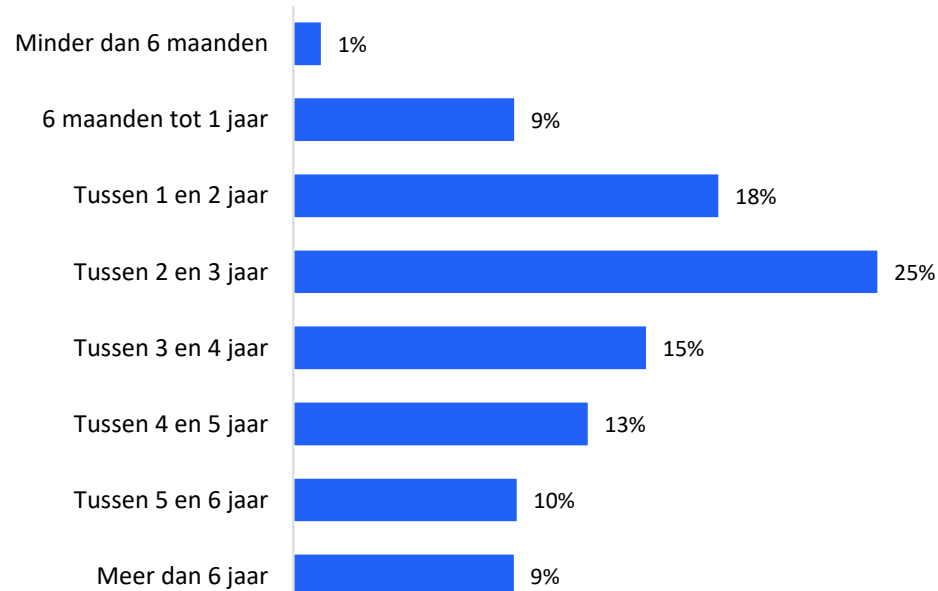

Vraag: Heeft u in het afgelopen jaar veranderingen aangebracht in de (voorgenomen) verduurzamingsinvesteringen van uw bedrijf?

TERUGVERDIENTIJD & KOSTEN

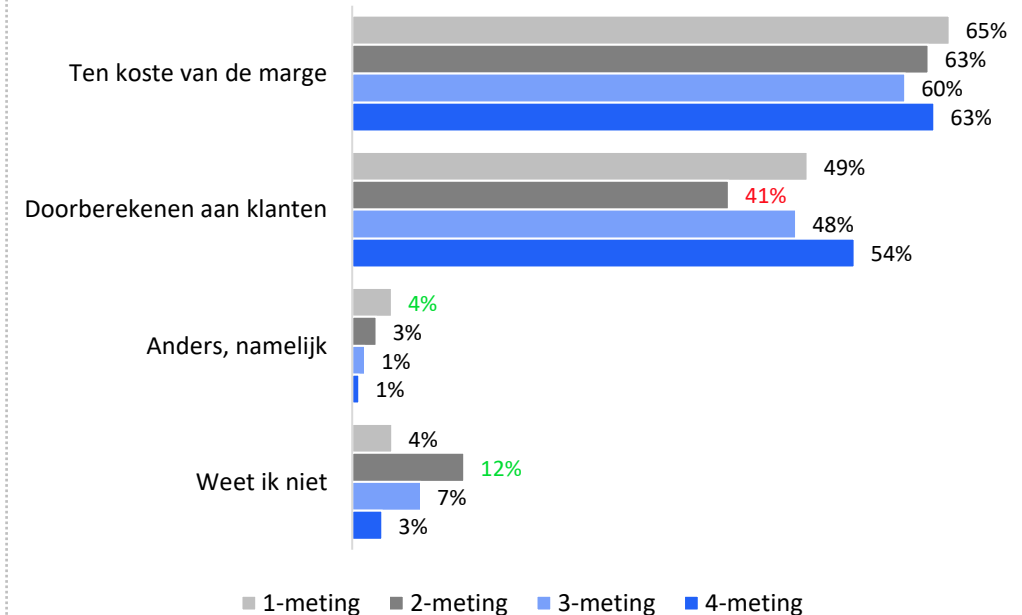
Ruim de helft van de bedrijven geeft aan dat de terugverdientijd van hun investeringen minder dan 3 jaar is. De kosten voor verduurzamingsinvesteringen gaan met name ten kosten van de marge en worden doorberekend aan klanten.

GEMIDDELTE TERUGVERDIENTIJD

Vraag: Wat is nu de terugverdientijd van uw investering gemiddeld?

VERDELING VAN DE KOSTEN

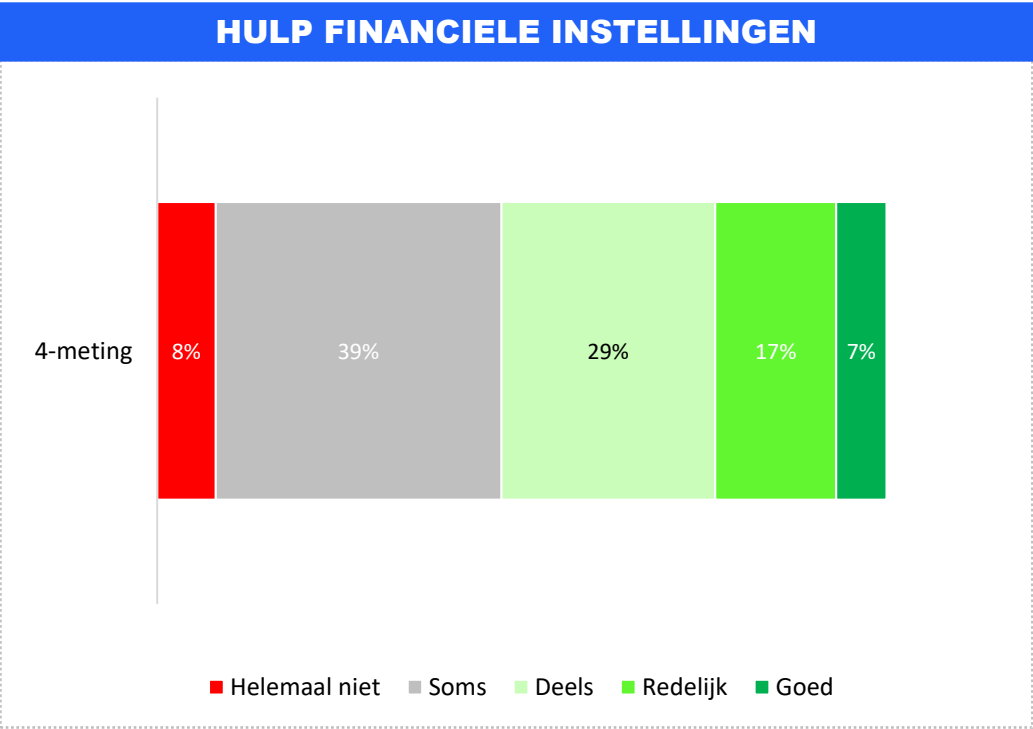

■ 1-meting ■ 2-meting ■ 3-meting ■ 4-meting
■ = significant hoger/ gelijk aan/ lager dan 4-meting (0.05)

Vraag: Hoe verwacht u de kosten voor verduurzamingsinvesteringen te verdelen (in uw bedrijf, of in uw branche)?

HULP FINANCIËLE INSTELLINGEN

Financiële instellingen kunnen volgens 9 op de 10 bedrijven in meer of mindere mate helpen bij het verduurzamen van het bedrijf. Dit kan met name door het verstrekken van financiering en het geven van informatie over financieringsmogelijkheden en -eisen.

HOE KUNNEN FINANCIËLE INSTELLINGEN HELPEN

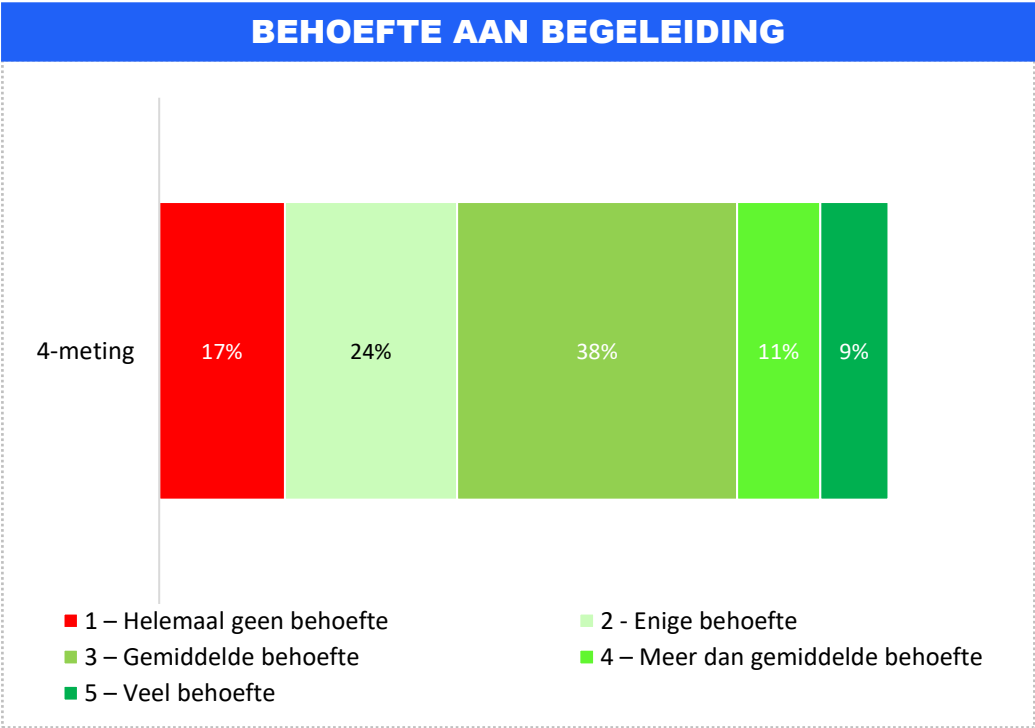
	1-meting	2-meting	3-meting	4-meting
Verstrekking van financiering	36%	36%	29%	43%
Informatie over financieringsmogelijkheden	28%	27%	29%	39%
Informatie over financieringseisen	24%	29%	21%	35%
Tips en tricks over duurzaamheid	32%	32%	35%	31%
Advies rond een nieuw verdienmodel	24%	24%	18%	30%
Advies rond een nieuwe bedrijfsstrategie	16%	23%	21%	30%
Begeleiding bij het vinden van de juiste financiering	21%	25%	20%	25%
Advies over groeimogelijkheden in mijn branche	20%	22%	20%	21%
Inspiratie rondom trends en ontwikkelingen	24%	21%	21%	21%

Vraag: In hoeverre kunnen financiële instellingen u helpen met de verduurzaming van uw bedrijf?
Vraag: Hoe kunnen financiële instellingen u helpen met de verduurzaming van uw bedrijf?

■ ■ ■ = significant hoger/ gelijk aan/ lager dan 4-meting (0.05)

BEGELEIDING BIJ FINANCIËN

Vier op de vijf bedrijven geeft aan in bepaalde mate behoefte te hebben aan hulp of begeleiding bij de financiering op het gebied van duurzaamheid. De grootste behoefte ligt vooral op het gebied van tips en tricks.

Vraag: In hoeverre heeft u behoefte aan meer hulp of begeleiding bij de financieringen op het gebied van duurzaamheid van uw bedrijf?

Vraag: Waar ligt uw grootste behoefte met betrekking tot hulp of begeleiding rondom financieringen?

INFORMATIEBRONNEN

Het type informatiebronnen dat men raadpleegt om de kennis te vergroten over de financieringsmogelijkheden die bestaan voor zakelijke verduurzaming is onveranderd gebleven.

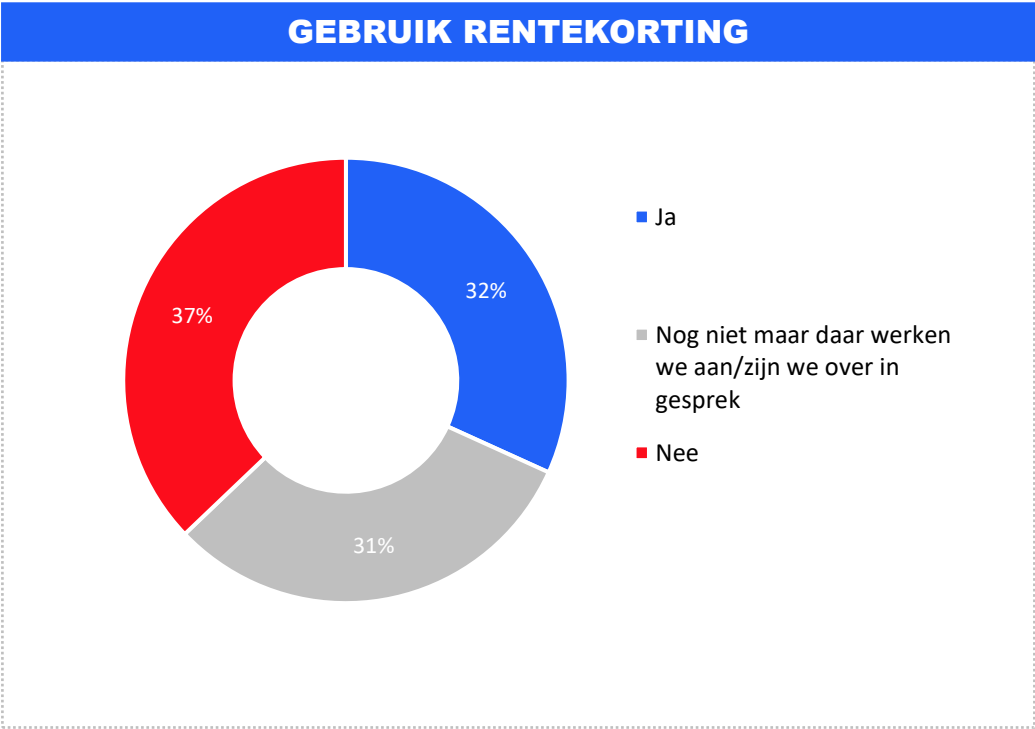
	1-meting	2-meting	3-meting	4-meting
Bank	26%	24%	28%	34%
Internet	40%	34%	29%	30%
Financieel adviseur	33%	24%	31%	29%
Branchevereniging	30%	32%	21%	26%
Accountant	16%	25%	23%	26%
Overheid	26%	29%	29%	25%
Adviseur/consultant	24%	28%	24%	22%
Andere ondernemers	18%	19%	22%	16%
Geen	10%	10%	4%	8%

Vraag: Welke informatiebronnen raadpleegt u het liefst om de kennis binnen uw bedrijf te vergroten over de financieringsmogelijkheden die bestaan voor zakelijke verduurzaming?

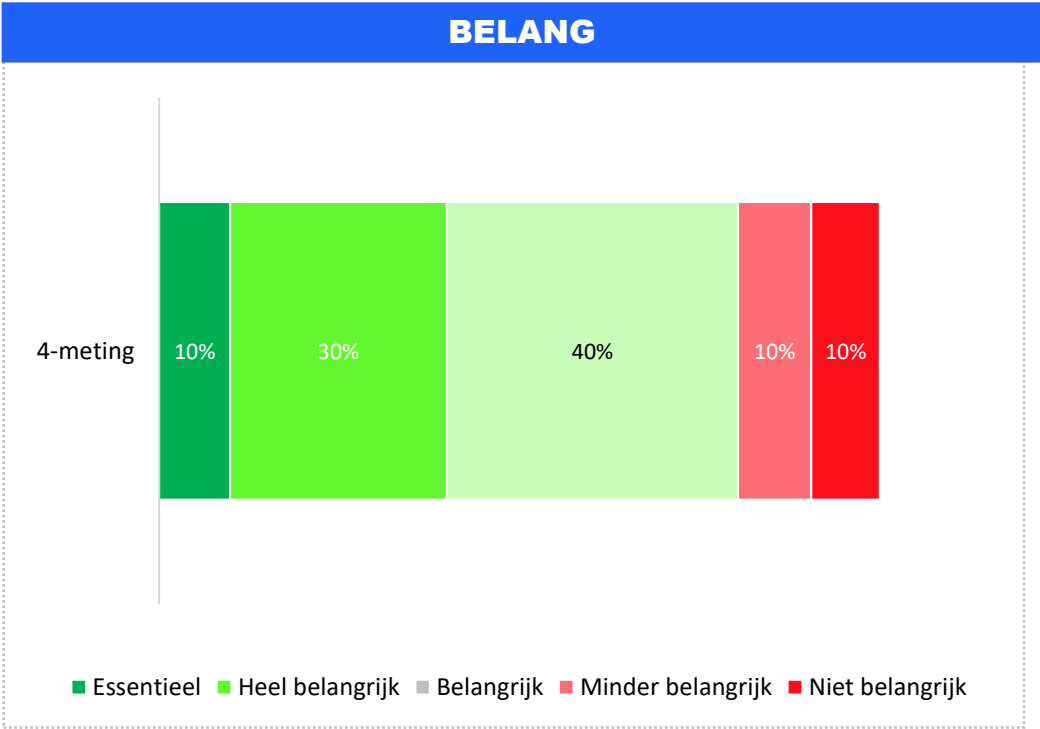
■
■
■
 = significant hoger/ gelijk aan/ lager dan 4-meting (0.05)

RENTEKORTING

Een derde van de bedrijven maakt gebruik van rentekorting door de bank voor verduurzaming en 4 op de 5 bedrijven vindt deze rentekorting belangrijk, of zelfs essentieel.

Vraag: Maakt u al gebruik van rentekorting door de bank voor uw verduurzaming?

Vraag: Hoe belangrijk is het verlenen van rentekorting door de bank voor uw verduurzaming?

AGENDA

Achtergrond

Houding omtrent verduurzaming

Gedrag omtrent verduurzaming

Impact van verduurzaming

Eisen vanuit de keten

Energiecrisis

Overheidsbeleid omtrent duurzaamheid

Financiering & rol van financiële instellingen

> **Bijlage**

ACHTERGROND - STEEKPROEF

Steekproef

1-meting:	n=264	3-meting:	n=249
2-meting:	n=259	4-meting:	n=205

DOELGROEP

Het topmanagement (CEO, CFO etc) van bedrijven met 50 tot 1000 FTE. Daarnaast dient het bedrijf geen dochteronderneming van een multinational te zijn.

WEGING

Er is gewogen naar de representatieve verdeling van de zakelijke subgroepen binnen het totale sample. Binnen de subgroepen is geen sprake van een weging.

VELDWERK

- 1-meting: 20 december 2019 tot 9 januari 2020
- 2-meting: 19 november tot 9 december 2020
- 3-meting: 14 januari tot 27 januari 2022
- 4-meting: 16 februari tot 15 maart 2023